

B

**LIST ŽUPE SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA
BRELA
GODINA 8. PROSINAC 2014. BROJ 13 ISSN 1847-1129**

KAMEN ŽIVOTA

LIST ŽUPE

SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA BRELA

Utemeljitelj i nakladnik:

Župni ured sv. Stjepana Prvomučenika
Brela

Uredničko vijeće:

don Stjepan Lončar
Vanja Sokol, prof.
Zdravko Pervan, prof.
Andrea Ursić, prof.
Dražana Filipović prof.
Viktor Puljak

Glavni urednik:

don Stjepan Lončar

Zamjenik glavnog urednika:

Vanja Sokol, prof.

Lektori i korektori:

Zdravko Pervan, prof., Vanja Sokol, prof.

Naslovnicu osmislio:

Danijel Nemčić - Redo

Likovni prilozi:

Ivan Žamić (Ivo) - Picollo
Nedjeljko Tomaš - Dominik
Damjan Šošić - Damo

Grafička priprema:

Viktor Puljak

Tisak:

Dalmacija papir - Split

Naklada 500 primjeraka

List izlazi povremeno

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ ----- 3 BOŽIĆ

Božićno razmišljanje -----	4
Božić stiže u moje mjesto -----	7
U Božićnoj noći -----	8
Časna sestra Elvira u mirovini-----	9
Benediktinci u Hrvatskoj -----	10

HODOČAŠĆA I POSJETI

Hodočašća katedralama Sv. Stjepana -----	12
Dani sjećanja u Vukovar-----	15
Opomena -----	19
Hodočašće Krizmanika u Rim-----	21

NAŠE MISLI

Naši korjeni -----	23
Noć zvijezda -----	24
Molitva zahvale ocu -----	25
Tko će naći ženu vrsnu -----	28
Religijska umjetnost -----	29

ŠTO KAŽU NAŠI NAJMLADI ----- 32

Sloboda	
Vukovar	
Djetinjstvo	
Tragovi iz djetinjstva	
Svako dijete ima svoja prava	

DOGAĐANJA U ŽUPI

Šutrina luč zasvetljila u Brelima-----	36

IZMOJIHMEMOARA ----- 46

Brela-----	51
Gospa Karmelska -----	52
Ususret velikoj obljetnici-----	57
Dobri duh i moralna vertikala vatrenih---	58

PASTORALNI ŽIVOT ŽUPE ----- 61

BLAGDANSKI RASPORED -----	66

MALO SMIJEHA I MUDROSTI ----- 67

UVODNA RIJEČ

Poštovani čitatelji župnog lista!

U rukama
Vam je novi
broj našeg
glasila *Kamen
života*. Puno
je suradnika
sudjelovalo
u njegovu
nastanku.

Među brojnima tu su djeca iz našega vrtića, učenici osnovne škole, srednjoškolci, krizmanici, profesori, vjeroučitelji, poštovani župljani... Tko će nabrojiti sve one koji su dali doprinos nastanku ovog broja. I zato je dragocjen, jer predstavlja prekrasan mozaik sitnih malih kamenčića koji zajedno tvore jednu duhovnu cjelinu. Od zadnjeg broja koji je izšao za prošlogodišnji Božić, puno se toga dogodilo u našoj župnoj zajednici. Radosno smo proslavili najvažnije crkvene blagdane, na vječni počinak ispratili 23 župljanina, a obradovao nas je dječji plač desetero novokrštene dječice. Ova činjenica nas posebno zabrinjava. Nikada do sada nije bio tako loš omjer rođenih i umrlih. Do sada je uglavnom život bio u prednosti pred smrću. Odlučili smo stoga pokrenuti molitvenu akciju **Za život** Svaki dan molimo krunicu prije sv. Mise upravo na tu nakanu i ne namjeravmo stati s molitvom.

Ovogodišnjom proslavom blagdana *Gospe Karmelske*, započeli smo obilježavanje 300-te obljetnice gradnje naše crkvice *Gospe od Slavodobića*

koju je godine 1715. u Brelima na predjelu Solina započeo graditi makarski biskup sluga Božji Nikola Bjanković. Velika je to obljetnica za koju se želimo duhovno pripremiti i urediti unutrašnjost crkvice i vanjski okoliš te postaviti spomenik njezinu graditelju. Prvi važniji događaj u pripremi za taj jubilej bila je sveta Misa na godišnjicu smrti graditelja biskupa +Nikole 10. kolovoza koju je predvodio sisacki biskup msg. Vlado Košić koji je bio na odmoru u našoj župi. Upravo je formiran Odbor za proslavu 300. jubileja čiji je zadatak da dostoјno obilježimo ovu značajnu obljetnicu. Kroz proteklu godinu, imali smo i nekoliko zapaženih hodočašća: Sv. Vlahu i Zaljevu svetaca/Boki Kotorskoj/, krizmaničko hodočašće u Rim i susret sa Svetim Ocem Franom, hodočašće nazvano *Katedrale sv. Stjepana* / Passau, Beč, Bratislava, Budimpešta, Osijek i Sarajevo/ te odlazak na godišnjicu stradanja Vukovara. Pripremamo se također za gradnju župne dvorane i potrebnih sadržaja za susrete i druženja te održavanje župne kateheze. Iz svega navedenog jasno je da župa živi intenzivnim životom. Zahvaljujem svim svojim župnim suradnicima, časnim sestrama i svim ljudima dobre volje koji doprinose kvaliteti života u našim Brelima. Svim župljanima, prijateljima i dobročiniteljima želim sretne i blagoslovljene Božićne blagdane i obilje mira i radosti u novoj 2015. godini.

don Stjepan Lončar, župnik

MIR LJUDIMA DOBRE VOLJE

Nižu se mjeseci i godine, prošla je još jedna i nalazimo se ponovno pred činjenicom Tvoja dolaska Gospodine. Došaće je tu, pripremamo se na Božićne blagdane, na tajnu Tvoja dolaska k nama na zemlju.

Pitam se, je li se išta promijenilo za tih godinu dana. Koliko Te je ljudi uzljubilo, prepoznalo kao Gospodina i Boga, poput Tome apostola iz evanđelja. Jesu li se uključili u katekumenske pouke, zbog toga što žele postati potpuno Tvoji po daru krštenja, koliko ih se ispisalo iz Crkve, ili su šutke napustili Crkvu, a da nisu ništa rekli i ništa pomislili, napravni prazni, otišli u prazno. Kolike su krizme podijeljene, ostvarena svećenička i biskupska ređenja, koliko izrečenih molitava. Koliko je otpadnika od te iste krizme, jer nisu shvatili što se s njima dogodilo ili trebalo dogoditi, pa je Duh naišao na zatvorena i tvrda srca. Koliko isповједи, onih letećih, brzinskih; koliko onih iskrenih, dubokih iz protresenog i dodirnutog srca. Koliko je svetih misa, pribranih

i doživljenih, koliko onih rastresenih površnih s mislima na drugom mjestu ili kontinentu, pa ipak. Bezbroj je Tvojih silazaka među ljude koji traže, a ne znaju što traže, nešto žele, a ne shvaćaju što žele i kuda ih to srce vuče i njihova rastrgana nutrina i nemirni duh potiče.

Na kraju zaključujem Gospodine, bio si veoma aktivan u ovoj godini i unatoč tome koliko je tek zla protutnjalo ovom zemljom. Ispunile bi se stotine i tisuće stranica teksta i imena da samo napišemo po jednu riječ ili ime onih koji su opljačkali i opljačkani, ubili i ubijeni, uništili, prouzročili tuđu nesreću i bol, tuđu nenadanu i nepripravnu smrt, koliko je tuge i suza potecklo ovom zemljom koju nitko nije prihvatio, nitko obrisao, nitko utješio, nitko zacijelio rane... Koliko tragedija, podmetanja i osvete, zločina i ratova, katastrofa i stradanja počevši od onih svjetskih razmjera pa do onih u Lijepoj našoj gdje mržnja kipi i uništava sve pred sobom a maleni, zapostavljeni čovjek tiho umire u svojoj bijedi.

Tvoje zauzimanje za mir ljudima

dobre volje nalazi veoma malo pobornika i sljedbenika kad se to sve usporedi s onima koji dižu zastavu mržnje i osvete. Malo je nas koji bismo opet htjeli do Nazareta, mjesta Tvoga silaska ili Betlehema, mjesta gdje si ljudskim očima ugledao svijet. No, svijet se je stubokom promijenio i teško ćeš ga prepoznati. Zakoračili smo u novo tisućljeće s još zdušnjom mržnjom i svakodnevnom osvetom svima i svakome tko drugačije misli, govori ili propovijeda. Ispunjen sam zebnjom da ćeš ove godine potražiti neki New Bethlehem u kakovoj arapskoj razvaljenoj kući, brdima sjevernog Afganistana ili ruševinama u blizini Tvoga

zavičaja na Bliskom istoku? Čija je bol veća, čije poniženje gorče, tko od svih pogaženih, prezrenih i iznurenih ljudi ove zemlje najviše treba Spasitelja.

Kako ne znam u kojem bih Te dijelu svijeta tražio, spuštam se u duhu u jaslice moje crkve i moga srca. Tu si također prisutan, tu se također želiš roditi, sići i reći ono što je za nas ovdje važno za novi korak vjere i predanja, i to baš u ovo vrijeme za koje se pitamo s razlogom nije li svake godine malo luđe, nije li u međuvremenu još nešto nadodano da vjernika smuti a nevjernika još više udalji od Tvoga Puta, Istine i Života, Tebe Izvora svakog smisla i spasenja.

Ulazim u špilju Tvoga rođenja, gledam Mariju i Josipa, stisnute uz Tebe i Tvoj mali ležaj na kojem počivaš, svojim ti dahom i tijelima žele priuštiti bar malo topline, malo nježnosti i ljubavi, bliskosti što je obični ljudi, jedan mladi par koji se tek snalazi, ali iskreno voli i osjeća, može Tebi s poštovanjem, ljubavlju i radošću pružiti.

Borim se sam sa svojim mislima i osjećajima. Ponovno me je stid. Toliko je debelih knjiga napisano o Tvome silasku među ljudе, o tajni Tvojeg utjelovljenja, a Ti opet u štali, u bijedi naše zemlje, u zadnjem i najskrovitijem mjestu o kojem samo poučeni u vjeri nešto znadu.

Ponavljam nečujne riječi moje molitve koju Ti samo čuješ, jer izlazi iz moje duše, moga srca. Hvala Ti, tisuću puta beskrajna hvala, moj dragi maleni Bože, moj dragi skriveni Bože u liku Djetešca, u liku Čovjeka. Hvala Ti za dar vjere kojom Te jedino mogu prepoznati, dotaknuti, osjetiti i uzvratiti, doživjeti i slaviti. Hvala Ti za sve one divne ljudе koji me svojom vjerom hrabre, govore jače od uspješnih učenih knjiga, griju i hrabre moju vjeru, bude nadu...

U toj vjeri uzdižem se iznad

svih negativnih događanja u protekloj godini. Iznad svih ruševina, zala, nepravdi i tragedija vidim Tvoj lik Djetešca i Čovjeka, Božjeg Sina koji ponovno govori sa spasiteljskog križа Oprosti im jer ne znaju što čine! U kobnoj nevjeri osuđuju ljudi Tebe i Tvoga Oca, Tvoju Crkvу, kršćane. nemaju poniznosti priznati grijeh oholosti prvog napasnika još u zemaljskom raju koji je obećavao "bit će te kao bogovi." Na sva ljudska uzdizanja odgovaraš ponovnim silaskom, potresnim govorom siromaštva i bijede te prihvaćanjem zadnjeg bijednika na zemlji. Pjevat ću ponovno, veseliti se Tvome silasku s neba i dolasku u moje srce, u našu zajednicu, na našu zemlju. ovaku kakva jest, makar i uz zvuke topova i granata. Veće nam radosti ipak nisi mogao priuštiti. Najdragocjenija vijest u ovo naše doba uistinu jest da si i ove godine Emanuel, S nama Bog i to zauvijek.

Uzet ću te makar na nekoliko trenutaka u naručaj i šapnuti da Te volim, da želim biti potpuno i zauvijek Tvoj i samo Tvoj i svih onih kojima sam poslan. Tvoji će se anđeli opet razveseliti i zapjevati Slava Bogu i mir ljudima, miljenicima Njegovim

koje ljubi. Zapjevat ćemo i mi. Ta mi smo doživjeli i upoznali Ljubav i povjerovali joj. Pjevat ćemo i uz cijelu Crkvu u Hrvata, koja živi od svijesti da si joj samo ti Isuse iz jaslica pravi i jedini prijatelj. Pjevat ćemo i moliti za sve one zbog kojih nas duša i srce boli, za one koji su blizu a daleko, za one koji ne vjeruju dovoljno i ne usuđuju se prijeći prag nade. Za one koji i u ovom tisućljeću podupiru mržnju i osvetu, koji ne mare ni za Betlehem ni za Tvoju Golgotu. Vjerujemo da će nam biti draga Tvoja utjeha, blizina i radost, bliskost i povjerenje u zacjeljenju naših životnih rana i odjekivat će zdušno i s puno vjere i ljubavi, uz zvona s naših

crkava i katedrala:

To sad nebo navješćuje i glas s neba potvrđuje,

Dobre volje svaka duša grijeha više već ne kuša,

nego hvali, diči Boga što je poslô Sinka svoga.

Želim Vam, braće i sestre u novorođenome Kristu, doista sretne i blagoslovljene dane adventske priprave, nadasve sretan, blagoslovljen, milošću neba iz betlehemske štalice od Djetešca Isusa blagoslovljen Božić. Neka punina njegovog mesijanskog mira siđe i razveseli naša prijateljska srca!

U Novorođenom Spasitelju,

Pater Josip Sremić, SJ

BOŽIĆ STIŽE U MOJE MJESTO

Kod nekih je već došao, a kod nekih će tek doći. Po hladnoj zimi, zajedno se s vjetrom šulja te zalazi na skrivena mjesta. Zavladao je posvuda: u gradovima, kućama, ali i ono najbitnije u srcima svih ljudi.

Zavukao im se i pobudio u njima neke osjećaje da čak i ona tvrda srca pretvoru u meka i nježna, slično kao kad dijete tvrdu grudu snijega omekša u svojoj toploj rukavici.

Ljudi Božić obilježavaju na različite načine, npr. ukrašavaju jelke sjajnim šarenim kuglicama, prave male jaslice i još mnogim stvarima ukrašavaju svoje domove.

Noću sjaj u očima ljudi blista poput zvijezda na nebeskom beskraju. Kada Badnjak prođe, tada je Božić došao. Tada možete vidjeti kako Ukrasi po gradovima plešu, možete upijati njihova svjetla koja tako jako svijetle da ih je teško ne zapaziti.

Božić se poznaje i po darivanju. Obično roditelji kupe poneki darak svojoj djeci kao mali znak pažnje. Uglavnom, Božić je jedan nezaboravan blagdan u kojem zaboravimo sve što je loše, a svoja srca ispunimo ljubavlju i toplinom.

U BOŽIĆNOJ NOĆI

U noći kada su padale zvijezde
i pastirima obasjale put
kad je tišinu umilnom pjesmom
probudio anđeoski pjev
u noći blaženoga mira
i tajanstvene ljepote
na zemlju je sišao Bog
maleno Djetešce
djevičanske Majke
plod Vječne Riječi
Otkupitelj grešnoga
stvorenja svog

U noći kada su zvijezde
blistale sjajem neobične ljepote
i kada je snijeg zavijao pute
Djetešce je u napuštenoj štalici
pronašlo dom u topлом krilu Žene
i u blagom srcu Čovjeka
to dvoje blagoslovljenih ljudi
što ga učiniše darom
za tebe i za mene

Roza Brkušić Hrvoslava

ČASNA SESTRA ELVIRA U MIROVINI

Svaki čovjek svojim rođenjem dobije životnu zadaću koju treba odraditi na ovome svijetu u okruženju koje nam je određeno. Mi smo imali sreću što je dugi niz godina u našem životnom okruženju boravila i č.s. Elvira koju danas ispraćamo u zaslужenu mirovinu.

Č. s. Ivanka Vukušić – Elvira rođena je u Omišu 25. siječnja 1930. godine. U župi Brela službovala je dvaput: od 1976. do 1985., te od 1992. sve do danas. Od samog početka svoje službe u našoj župi, neumorno i predano radi kao sakristanka i održava crkvu sv. Stjepana.

Gotovo cijeli svoj život posvetila je našoj župi čemu svjedoči sam breljanski puk nazivajući je ***dobrim duhom crkve sv. Stjepana***, jer upravo je ona bila zaslužna za uvijek blistavi izgled naše župne crkve.

Za vrijeme njezina službovanja u našoj župi izmijenilo se čak 5 župnika: don Ante Dukić, don Ilija Vuletić, don Marin barišić, don Mate Škaričić i danas don Stjepan Lončar. Mijenjali su se župnici, i prilike i neprilike u župi i mjestu, ali sestra Elvira je uvijek bila i ostala ista: uvijek nasmijana, iskrena i otvorena srca prilazila je svima, djeci i mladima, starima i bolesnima, uvijek je pružala riječi ljubavi i utjehe; radila je i molila za dobro svog reda, provincije i naroda. Sve to ona čini i danas, a činit će i ubuduće jer molitva je smisao njenog života, a mi vjerujemo da ni nas neće u njima zaboraviti.

Mi ćemo se Vas, draga sestro Elvira, uvijek rado sjećati, a ja Vam u ime članova Župnog vijeća i svih Breljana, danas još mogu uputiti samo jedno veliko, veliko HVALA za sve godine provedene s nama i poželjeti Vam još puno godina života

u zdravlju i molitvi.
U ime Općine Brela
Općinski načelnik
Stipe Ursić uručio je
časnoj sestri - služavki
malog Isusa Ivanka
Vukušić - Elviri prigodan
poklon i Zahvalnicu za
duhovni doprinos i 32
godine služenja župi Sv.
Stjepana u Brelima.

BENEDIKTINCI U HRVATSKOJ

Poznato je da su benediktinci najstariji crkveni red na Zapadu. Utetmeljio ih je sveti Benedikt u Monte Cassinu 529. godine na temelju najranije monaške tradicije i dao im geslo *Ora et labora*, tj. *Moli i radi*. Svi poznavatelji europske uljudbe i kulture odaju priznanje tom redu da su šireći i jačajući kršćansku vjeru bitno utjecali na gospodarske i obrazovne sustave i kulturu europskih prostora. Može se s pravom ustvrditi da je ono što smatramo zajedničkim europskim kulturnim dobrom uvelike benediktinska baština. Stoga se činila posve logičnom odluka pape Pavla VI, 1974. god. da svetoga Benedikta proglaši zaštitnikom Europe. Šesnaest godina kasnije papa Ivan Pavao II. proglašio je suzaštitnicima Europe solunsku braću i utemeljitelje najstarije slavenske pismenosti - svete Ćirila i Metoda. Očito je htio upozoriti da Europa ima i svoje drugo plućno krilo. Tim povodom treba se prisjetiti jedne slike u biskupskom dvoru u Đakovu i zove se *Hadrijan II odobrava djelo Svetе Braće*. Dao ju je naslikati đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer 1862. godine. Rimski slikar Nikola Consoni naslikao je po biskupovoj želji sliku na kojoj se nalaze Hadrijan II, sveti Benedikt, sveta braća Ćiril i Metoda te sam Strossmayer. Više od 100 godina prije spomenutih odluka dvojice rimskih papa na slici su se zajedno našli budući zaštitnici Europe! Vidoviti je Strossmayer sadržaj slike odredio na temelju dubokoga uvida u hrvatsku kulturnu i vjersku prošlost!

Benediktinci su osobito zaslužni za povezivanje Hrvata sa Rimom. Općenito se drži da su veze Hrvata s Rimom počele 641. godine. Pri tome je ključnu odluku odigrao opat benediktinac Martin. Papa Ivan IV poslao ga je u Dalmaciju i Istru da otkupi zarobljene kršćane i pokupi moći mučenika i donese ih u Rim. On je u naše krajeve došao iz Akvileje u kojoj je bio patrijarhat pod čijim su nadzorom pokrštavani panonski Hrvati u osmom stoljeću. Ključnu ulogu u pokrštavanju kao i opismenjavanju te širenju zapadne, latinske kulture imali su upravo benediktinci. Na današnjim hrvatskim prostorima posvuda su, posebice na jugu, imali svoje samostane. Bili su nezaobilazni na dvorovima hrvatskih knezova i kraljeva. Zanimljiva je činjenica i hrvatska posebnost to što su benediktinci u Hrvatskoj prihvatali staro(crkveno)slavenski jezik u njegovoj hrvatskoj inačici te pismo glagoljicu, dakle pismo koje je izumio Konstantin Filozof, dakle sveti Ćiril, koji je glagoljična slova oblikovao prema kršćanskim simbolima (krug, trokut, križ). Među benediktinskim glagoljaškim ostvarajima dva imaju posebnu vrijednost. Jedan je *Bašćanska ploča* koju su benediktinci dali isklesati oko 1100. godine u Jurandvoru kraj Baške na otoku Krku. Njezin je tekst prijepis iz samostanskoga kartulara . U prvom dijelu opat Držiha piše da je hrvatski kralj Zvonimir „u svoje dane“ darovao crkvi i samostanu Svetе Lucije zemljište, navodi svjedočanstvo toga darivanja i proklinje one koji bi to darivanje zanijekali. Drugi opat Dobrevit piše da je sa svoje devetero samostanske braće sagradio crkvu. Ploču je znameniti hrvatski filolog Stjepan Ivšić nazvao *Dragim kamenom hrvatskoga jezika*. Danas se original čuva u Zagrebu, u atriju zgrade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Drugi znameniti glagoljični tekst hrvatskih benediktinaca je prijevod *Regule Svetoga Benedikta*. Sačuvan je glagoljični prijepis iz XIV.

SVETI BENEDIKT, zaštitnik

stoljeća koji se naslanja na još starije prijepise, a najstariji je možda iz XII. stoljeća. Jezik na koji je *Regula* prevedena je zanimljiva mješavina hrvatskoga crkvenoslavenskoga i hrvatskoga narodnoga jezika. Riječ je o jednom od tri najstarija prijevod *Regule* s latinskoga na neki drugi jezik (uz anglosaksonski i armenSKI). Danas se čuva gdje je i nastala: u jedinom hrvatskom muškom benediktinskom samostanu u Čokovcu kraj Tkona na otoku Pašmanu. Hrvatski benediktinci pošli su u Prag na poziv Karla IV. i tamo djelovali od 1348 do 1430. Taj njihov boravak obogatio je i češku i hrvatsku kulturu te ojačao kulturne veze između Čeha i Hrvata. Između ostalog hrvatski su glagoljaši preveli s češkoga i srednjovjekovnu enciklopediju – *Lucidár*, pisana je u obliku dijaloga koji se odvijao između učitelja i dijaka, a naučili su glagoljicu češke redovnike, pa je uz ostalo sačuvana i češka glagolska Biblija za koju njezini pisari s ponosom pišu da su je napisala samostanska braća, benediktinci Hrvati. To isticanje samo pokazuje kako se sve što je s glagoljicom povezano povezivalo s Hrvatima.

Među istaknutim benediktincima u renesansnom razdoblju ističe se hrvatski pjesnik – Dubrovčanin Mavro Vetranović. Smatraju ga najplodnijim stihotvorcem svoga doba. Rođen je 1482. godine u Dubrovniku. Službovao je u Monte Cassinu, glasovitom benediktinskom samostanu u Italiji, potom na Mljetu i na otoku Lokrumu. S vremenom postiže visoke časti u svome redu: prior je na samotnom otoku sv. Andrije, opat u samostanu sv. Jakova na Višnjici blizu Dubrovnika, te pripadnik Mljetske kongregacije kojoj su pripadali svi dubrovački samostani. Umro je 1576. godine. U pjesmama se dotaknuo i nesloge među kršćanskim vladarima, zaklinjući ih da se ujedine za spas europskog kršćanskog zapada. Dok se kršćanski vladari krve, dok „kokot“ (Francuzi) i „orao“ (Nijemci) boj biju, dok Mleci, „ribari u blatu“, „lisice“ napreduju Turci neodoljivo, jedino im se Hrvati odupiru junački poput Nikole Šubića Zrinskog pod Sigetom 1566. godine. U burama i olujama kojima je izložen njegov brod - „*Moja plavca*“, upravlja pobožni Vetranović svoj život i domovinu „*zvijezdi nebeskoj, koja nema zapada*“ – crkvi i vjeri kršćanskoj.

Tijekom cijele naše povijesti odigrali su benediktinci veoma važnu ulogu u odgajaju naroda na vjerskom i kulturnom polju, a veliki doprinos imali su u razvoju gospodarstva i obrazovanja. Otvarali su brojna učilišta pa se nerijetko razdoblje od 6. do 16. stoljeća zove „benediktinska stoljeća“. Vremenom su brojni samostani napušteni, a konačni udarac zadal im je Napoleonova okupacija hrvatskih krajeva na početku 19. stoljeća kada su svi samostani zatvoreni, a benediktinci protjerani. U Hrvatskoj je opstao samo jedan samostan benediktinaca – samostan Sv. Kuzme i Damjana na otoku Pašmanu. U novije vrijeme želi se obnoviti benediktinski monaški život u drevnom samostanu Sv. Marije na otočiću Velikog jezera na Mljetu u kojem je veliki dio života i stvaranja proveo opat Mavro Vetranović.

Zdravko Pervan

HODOČAŠĆE KATEDRALAMA SVETOGL STJEPANA 12.10. - 18.10. 2014.

Prošla je godina dana i još nam je svježe sjećanje na hodočašće u Lourdes, a evo nas opet sa spremnjom prtljagom za nove izazove. Na putu u Lourdes pratili su nas sveti Stjepani i Stjepani, obični ljudi, pa je pao dogovor da hodočastimo crkvama Svetog Stjepana po Europi. U večernjim satima smo se uputili iz Brela Lijepom našom i u Zagrebu ukrcali voditelja Miju, pa preko Slovenije i Austrije do njemačkog grada Passaua. Po dolasku krenuli smo u razgledavanje ovog lijepog baroknog grada na tri rijeke: Dunav, Inn i Ilz. Obišli smo Domplatz, katedralu Svetog Stjepana s najvećim orguljama na svijetu

i poslušali svetu misu u kapelici Svetog Andrije. Šetnjom kroz grad vidjeli smo Residentplatz, staru i novu vijećnicu i ostale ljepote, a usput smo se počastili i pravim bavarskim kobasicama i crnim pivom. Posebnu ljepotu panorame grada bilo je vidjeti s Biskupske utvrde Veste Oberhaus. Nakon što smo se smjestili u hotel opet smo krenuli u grad, neki na vožnju Dunavom, a neki po dućanima. Nakon večere, noćenja i doručka krenuli smo prema Beču. Austrijska metropola nas je oduševila. Previše bi bilo nabrajati sve crkve, dvorce, palače, vrtove, parkove u okolini grada, a u centru smo vidjeli Hofburg, Kohlmarkt, Stephansplatz i naravno katedralu Svetog Stjepana. Posebno je dojmljivo bilo vidjeti našeg don Stjepana za oltarom kako služi misu na njemačkom jeziku i moli na našem hrvatskom jeziku. Pomalo umorni

obradovali smo se večeri i odlasku na počinak.

Jutro je , treći dan hodočašća. Nakon obilnog doručka vožnja do Bratislave je brzo prošla, uz molitvu i uvijek poučnu priču našeg voditelja Mije. Slovačka prijestolnica nije tako velika, ali ima bogatu povijesnu i kulturnu baštinu. Oko glavnog trga starog grada popločanim uličicama došli smo do Mihaelovog tornja, staru vijećnicu te smo prisustvovali misi u katedrali Svetog Martina , i na kraju posjetili prekrasan dvorac na brdašcu, Bratislavsky hrad. Nekoliko slobodnih sati proveli smo na ručku i obilasku. Vozeći se do hotela vidjeli smo Ikeu i veliki trgovački centar. Nakon što smo se brzo smjestili, te nekoliko sati što nam je preostalo do večere, proveli smo u pustošenju Ikee i ostalih dućana. Uz večeru, šalu i druženje uputili smo se na noćni počinak.

Četvrtog danaiza doručka put nastavljamo prema Mađarskoj.

Po dolasku, nakon panoramskog razgledavanja grada i neizostavnog fotografiranja spustili smo se u grad. Ljepotu Budima, Ribarske tvrđave, crkve Svetog Matijaša, Parlamenta, Trga heroja, Citadele i ostalih građevina teško je opisati, treba vidjeti i doživjeti. Slavili smo misu u veličanstvenoj crkvi Svetog Stjepana. Posjetili smo najveću zatvorenu tržnicu i usput kupili mađarskih salama i ostalih delikatesa. Hotel nas nije oduševio, a večera još manje, ali neki su ionako bili siti od „dobrog“ mađarskog gulaša s ljutom paprikom. Uz dosta napora našeg voditelja te spretne i brze vozače, uspjeli smo stići na Dunav i uživati u noćnoj vožnji brodom. Uz lagani povjetarac, usta otvorenih od oduševljenja upijali smo ljepotu mostova i ostalih građevina obasjane svjetlošću, pod okriljem noći. Spavanje, pa doručak i uz laganu kišicu polako smo se oprostili od ovog lijepog grada na Dunavu.

Nastavljamo vožnju prema Hrvatskoj slušajući profesora Zdravka o događajima, bitkama i ljudima koji su povijesno vezani za našu domovinu u vrijeme Austro-Ugarske vladavine. Srce brže tuče, ulazimo u Hrvatsku i vozimo se prema Osijeku preko raynica Baranje. I ovu vožnju kratimo molitvom, pjesmom, vicevima uz neizbjježnu orahovicu i višnjevaču naše vrijedne domaćice Ivanke. Po dolasku, šetnjom kroz Tvrđu prolazimo preko gradskog Trga do Muzeja Slavonije i crkve Svetog Mihovila. Slobodno vrijeme smo proveli uživajući u slavonskom fišu, čobancu i ostalim specijalitetima. Sastali smo se na Trgu Ante Starčevića i uputili se u konkatedralu Svetog Petra i Pavla, sagrađenu u neogotičkom stilu, te smo prisustvovali večernjoj misi. Smještamo se u hotel, a nakon obilne večere i dobre graševine i pjesme, slatko smo zaspali. Ujutro poslije doručka, pomalo umorni i sjetni obradovala nas je vijest da ipak idemo u Sarajevo. Vozimo se kroz Bosnu ponosnu do grada na Miljacki. Zajedno smo prošetali do katedrale Srca Isusova gdje nas je dekan Teološkog fakulteta prof. dr. Pavo Jurišić, ukratko uputio u povijest katedrale i katoličke crkve u Bosni. Slobodna dva sata iskoristili smo za šetnju Baščaršijom i razgledavanje znamenitosti iz doba osmanskog carstva, a trebalo je pojesti čevape i kupiti baklave za ponijeti kući. U tri popodne krećemo dalje. Miješaju se mirisi čevapa i kapule pa nam domaćica Ivanka nudi orahovicu da smirimo želudac. Diveći se ljepotama hercegovačkih vinograda prolazimo kraj Mostara i penjemo se prema Međugorju. Stižemo na misu. Dvadesetak svećenika i don Stjepan

među njima, a mi izgubljeni u mnoštvu svijeta iz svih krajeva Lijepe naše, Hercegovine i šire, sudjelujemo u Božjoj gozbi. Svi u glas pjevamo „Zdravo Djeko kraljice Hrvata“, a u mislima vrtimo ovih šest dana. Šezdeset i pet nas je bilo, ali se himna Majci ponosno i radosno razlijegala iz naših grla u katedralama evropskih metropola. Večerali smo u *Etno selu Herceg* i uz pjesmu nastavili prema našim Brelima.

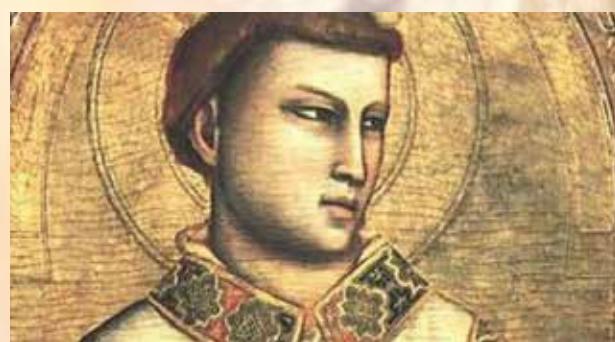
Molitvom smo zahvalili Majci Božjoj što nas je čuvala ove dane, dala nam lijepo vrijeme i dobre i sigurne vozače Slavonce. Sretni i zadovoljni zahvaljujemo i našem don Stjepanu koji je glavni pokretač ovakvih hodočašća. Neki su dobili nova imena i nadimke, ma ne ljutimo se mi, ali nemojte ni vi don Stjepane na nas ako smo nekad spori ili fotografiramo malo duže ili puno pitamo. I na kraju svi ćemo pamtitи sve viđeno, nadati se da će nam molitve biti uslišane.

Ali nadasve hvala za druženje i zajedništvo.

Malo nas je al'nas ima iz Brela smo, e pa šta!

Ostajte mi zdravi i veseli do novog susreta i sljedećeg hodočašća !

Suzana Ćelić

DANI SJEĆANJA U VUKOVARU

U organizaciji Općine Brela i MO Ratac – Zelenka (Makarska) putovali smo u Vukovar i okolicu. Polazak iz Brela i Makarske je bio u nedjelju, 16.11.2014. godine. Na putu prema Vukovaru boravili smo u Zagrebu, gdje smo sudjelovali na svetoj Misi u zagrebačkoj katedrali, nakon čega smo posjetili groblje Mirogoj i zapalili svijeće na grobu prvog hrvatskog predsjednika Dr. Franje Tuđmana, ministra Gojka Šuška i hrvatskog domoljuba Brune Bušića.

U večernjim satima stigli smo u Kunjevce pored Vinkovaca, gdje smo se smjestili. Ujutro, 17. studenoga uslijedio je obilazak grada Vukovara. Dočekao nas je jedan od zapovjednika obrane Vukovara, Zvonimir Šafarik, koji je bio naš vodič cijeli dan. Obišli smo Trpinjsku cestu – groblje tenkova – tako nazvano jer je iz sela Trpinja neprijateljska vojska tenkovima pokušavala probiti obranu grada, ali neustrašivi hrvatski branitelji pod vodstvom generala bojnika Blage Zadre su uništili 30-tak tenkova i oklopnjaka JNA. To je mjesto gdje je poginuo Blago Zadro, te smo tamo pored njegovog spomen-obilježja zapalili svijeće.

Potom smo posjetili bolnicu, gdje smo pogledali dokumentarni film o radu bolnice za vrijeme Domovinskog rata, te razgledali podrumne bolnice – bolnički muzej gdje smo vidjeli u kakvim uvjetima su boravili ranjenici u neizvjesnosti za vlastiti život radi svakodnevnog granatiranja bolnice. Iznad ulaza u podrum postavljen je crveni križ s rupama, simbol ranjenih, ubijenih i svih onih koji su 1991. godine tražili svoj sigurni kutak u podzemnim tunelima i hodnicima vukovarske bolnice. Vukovarska bolnica jedan je od najistaknutijih primjera naravi velikosrpske agresije i kao takva simbol otpora i stradanja. U bolničkim podrumima je vjerno rekonstruiran život nekoliko stotina ranjenika i bolničkog osoblja tijekom višemjesečne okupacije grada.

Pri obilasku grada, zastali smo na ušću Vuke u Dunav, gdje je podignut spomenik za sve one koji su svoj život dali za slobodnu i neovisnu Hrvatsku. Njegov autor, kipar Šime Vidulin, napravio ga je u obliku križa. Na mjestu gdje se uvijek pružao pogled na široku, moćnu rijeku, sada stoji bijeli križ – kao simbol i uspomena – ali i opomena. Spomenik je podignut u travnju 1998. godine. Na njemu je glagoljicom uklesano *Navik on živi ki zgine pošteno*.

Sljedeća postaja našeg obilaska Vukovara bila je franjevačka crkva Sv. Filipa i Jakova i prateći pastoralni centar Sv. Bone, izgrađen 2002. godine, kao centar vjerskog, kulturnog i društvenog života grada Vukovara. Pogledali smo dokumentarni film o stradanju Vukovara i samostanskog kompleksa. U Domovinskom ratu, na crkvu i samostan palo je više od tri tisuće projektila. Četnici su baroknu crkvu iz 18. stoljeća, treću po dužini u Hrvatskoj (58 metara) gotovo u potpunosti uništili, a da im ništa nije sveto, dokazuje i „Ranjeni Isus“ koji je pronađen među ruševinama u crkvi nakon mirne reintegracije. Danas je „Ranjeni Isus“ simbol stradanja hrvatskog puka, i mnogi ranjenici Domovinskog rata se poistovjećuju s ranjenim Isusom. Znamenitost crkve je i mramorni oltar Žalosne Gospe, podignut u spomen žrtvama

I. svjetskog rata, a razbijen u 60 komada u Domovinskom ratu. Oltar je obnovljen pod stručnim vodstvom akademskog kipara Stjepan Jerkovića, a kako nisu pronađeni svi dijelovi oltara u jednom dijelu su umetnute metalne šipke umjesto mramora koji nedostaje – „oltarska proteza“ koja također simbolično prikazuje brojne invalide Domovinskog rata. Tijekom mirne reintegracije srpski su agresori, povlačeći se iz Vukovara, htjeli iza sebe ostaviti još veću pustoš. Naumili su crkvu sravniti sa zemljom, izbušivši 22 rupe u njezinim zidovima i stupovima s namjerom ubacivanja mina i dinamita u iste. Te namjere uspio je zaustaviti privremeni upravitelj okupiranog istočnog dijela Hrvatske, američki general Jacques Klein, poslavši UN-ove trupe u crkvu. Vukovarska crkva i samostan pretrpjeli su razaranje i otuđenje većeg dijela umjetničkog blaga izvan Hrvatske. Crkva i samostan još nisu do kraja obnovljeni, te smo sve priloge od paljenja svijeća donirali za obnovu crkve i franjevačkog samostana.

U poslijepodnevним satima obišli smo Memorijalno groblje hrvatskih branitelja, mjesto najveće masovne grobnice u Europi nakon 2. svjetskog rata. Slika 938 bijelih križeva, od kojih svaki simbolizira po jednu žrtvu ekshumiranu na ovoj lokaciji trajno će nam ostati u sjećanju. Dva križa su izdvojena od ostalih, a to su križ najmlađe ekshumirane žrtve – šestomjesečnog djeteta i najstarije ekshumirane žrtve – 104-godišnjeg starca. Groblje je podijeljeno u tri dijela: Aleju poginulih hrvatskih branitelja, Aleju umrlih hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata i Aleju civilnih žrtava iz Domovinskog rata. Između bijelih križeva i Aleje poginulih hrvatskih branitelja i civila 2000. godine postavljen je središnji spomenik autorice Đurđe Ostroja. Izrađen je od patinirane bronce, visok je četiri metra, u obliku otvorenog križa čiji su krakovi postavljeni na sve četiri strane svijeta, simbolizirajući križ i žrtvu Vukovara. U sredini spomenika upaljen je vječni plamen. Ovdje smo se pomolili svim žrtvama agresije na Vukovar, zapalili svijeće i položili vijence.

Nakon obilaska Memorijalnog groblja posjetili smo Memorijalni centar Ovčara i stratište Ovčara – mjesta koncentracijskog logora i stradanja 261 žrtve srpske

agresije koje su dovedene iz vukovarske bolnice te mučki ubijene.

Sljedeće odredište našeg putovanja bio je grad Ilok. Posjetili smo franjevačku crkvu i samostan Sv. Ivana Kapistrana. Franjevci su u Iloku od 1343. godine. Franjevačku i župnu crkvu Sv. Ivana Kapistrana u Iloku dao je graditi u gotičkom stilu vojvoda Ugrin i završena je 1349. godine. U vrijeme izgradnje crkva je posvećena Majci Božjoj na nebo uznesenoj. Od 1700. godine crkva je posvećena talijanskom franjevcu Ivanu Kapistranu, pokopanom u franjevačkoj crkvi, a proglašenim svecem 1690. godine. Ivan Kapistran rodio se 1386. godine u Capistranu, u talijanskoj gorovitoj pokrajini Abruzzo, u obitelji njemačkog podrijetla. Kao glasoviti propovjednik putovao je širom Europe, a ljudi su dolazili u velikom broju slušati ga i pratiti. Zabilježena su čudesna ozdravljenja kad je položio križ na bolesnike. Kad su u lipnju 1456. godine Turci pod Mehmedom II. udarili na Beograd, Kapistran je okupio četu križara sastavljenu od franjevaca, seljaka, građana i profesionalnih vojnika te je 22. srpnja uz Janka Hunyadija (Sibinjanina) nanio Turcima težak poraz. Umro je 23. listopada 1456. godine u Iloku, gdje je prema vlastitoj želji pokopan. Želja mu je bila da u Iloku trajno borave franjevci, što mu se i ostvarilo, premda je grad bio u turskim rukama oko 160 godina. Godine 1526. nestale su svečeve relikvije i nisu nađene do današnjih dana. Pretpostavlja se da su franjevci njegove relikvije skrili pred najezdom Turaka u Ilok, jer su se Turci htjeli dočepati njegovih relikvija i uništiti ih zato što su ga smatrali krivim za ranije poraze turske vojske u prodiranju na zapad.

I ovdje je srbo-četnički agresor izvršio razaranja, i sama crkva je više puta raketirana. Kako je grad bio opkoljen sa svih strana, nije se mogao braniti. Hrvati su većinom odabrali progonstvo radije nego život pod srpskom vlašću, a franjevci su uspjeli očuvati crkvu i vrijednosti u crkvi zazidavanjem ulaznih vrata.

Posjetili smo i Iločke podrume, gdje smo degustirali poznata iločka vina, čija tradicija seže još iz doba Rimljana, a tradicija podrumarstva u 15. stoljeće. Iločki podrumi jedni su od najstarijih i najvećih podruma u Europi. I ovdje smo čuli priče o stradanjima za vrijeme Domovinskog rata. Četnici nisu znali cijeniti kvalitetna vina, pa su većinu zatečenog vina prepekli u rakiju, a arhivska vina u podrumu je spasio podrumar Franjo Volf, i to na način da je zazidao arhivu vina kako je agresori ne bi otkrili. Stare drvene bačve nažalost nisu spašene, jer ih agresor nije znao pravilno održavati, a isto tako i brojni nasadi su zapušteni i uništeni za vrijeme agresije.

Nakon obilaska podruma i degustacije vina, čekala nas je tradicionalna slavonska večera, te povratak u Vinkovce i očekivanje posljednjeg dana našeg putovanja, 18.11. i sudjelovanja u koloni sjećanja od vukovarske bolnice do Memorijalnog groblja hrvatskih branitelja.

U veličanstvenoj koloni sjećanja, ispunjenoj pijetetom i sućuti, prisjećali smo se svih palih branitelja i civilnih žrtava grada Vukovara. Svetu misu predvodio je biskup dubrovački Mate Uzinić, koji je naglasio potrebu oprاشtanja, unatoč nepravdama. U misnom čitanju u kojem Isus poziva Zakeja da siđe sa smokve, biskup Uzinić je pronašao poruku za one koji su izazvali agresiju na Vukovar i počinili genocid, ali i one koji su to nijekali i nastavljaju nijekati, te kazao da se nada da će i oni negdje pronaći svoju smokvu.

Potaknuti riječima biskupa Uzinića, nakon završetka sv. Mise uputili smo se prema Brelima i Makarskoj puni dojmova iz Vukovara, ohrabreni i odlučniji u zauzimanju za dobrobit Domovine i naroda.

Petar Pervan

OPOMENA

„Ako vam je težak stijeg čestitosti
Utaknite ga u zemlju gdje počivaju naše kosti
Mi ćemo ga držati“
Vaši branitelji
(Sv Mati Slobode – Zagreb)

Bacam oblutak u more
Nemirni krugovi se šire....
Sjećanje iz svog spremišta
Vadi likove kojih više nema
I one koji još uvijek trpe.
Vidim križeve bez nadnevka smrti
 Vidim križeve što imena vase
 Križeve što nas opominju:
Nemamo ni ruke ni oči, ni glas nam ne znači više ništa
Ali imamo krila duboko u sebi i njih nam ne možete ukrasti
Odletjet ćemo iznad ovih tmurnih oblaka
Tamo je nebo još uvijek modro; ono će nas primiti
Jer zvijezde su za nebo rođene.
Vi niste spremni bdjeti podno križa , a kamo li se dati razapeti na nj
Vi ste moćnici koji samo zakone kroje, na „prijestolju“ se izmjenjuju, a sve
ostaje isto
A mi, što smo se razapeti dali, ni u snu nismo zamišljali ovaku Hrvatsku
Vi koji bi nas i dalje neprekidno razapinjali
Vi čiji očevi i sinovi imaju grobove i nadnevke smrti
Vi koji Poncija Pilata glumite svaki dan
Vi koji ne susrećete svoje silovatelje na ulicama
Vi koji niste s nama bili u rovovima i gledali smrti u oči
Vi koji ovu zemlju još po Križnom putu tjerate
Vi koji nas u Region gurate
Vi koji ne znate imena četiri stotine i dvoje djece, ali jedno ipak znate
Vi koji nas podučavate kako rezati crni kruh na tanje šnite
Vi koji se ne ubijate jer ste gladni, bez posla,obespravljeni i bolesni
Vi koji ste bili tamo negdje dok se ovdje krv proljevala
Vi što imate život a ne životarenje
 Kažite nam
 Kako živjeti istinu u ovom moru laži
 Kako ljubiti kad je mržnja svugdje oko nas
 Kako se nadati u ovolikom beznađu
 Kako vam uopće vjerovati kad ste za tuđu patnju slijepi
 Padali smo i opet se dizali, kvarili...

Voljeli smo ovu zemlju više od života
A gdje nam se svijeća zapaliti može?
Ima li ijedan Šimun Cirenac među vama
Ili to samo neprestano odzvanja ime Juda, Juda, Juda...
Ali nebo je ipak još uvijek modro iznad ovih tmurnih oblaka
I noć će procvjetati nebom prepunim zvijezda

Ostavljam drugi oblutak.....
Nemirni krugovi se smiruju
Povlače se u zrcalastu površinu
Likovi se stapaju u jedan jedinstveni
Slijevaju se u spremnik sjećanja.

Anita Pervan - Rašeljka

HODOČAŠĆE KRIZMANIKA U RIM

Ove godine su krizmanici u vremenu od 21. do 26. rujna hodočastili u Rim.

Bilo je to putovanje kojeg se rado sjećamo i prepričavamo prijateljima.

Započeli smo molitvom u Brelima. Putovali smo u dva kombi vozila.

Vozili su nas gospodin Tomo Sokol i župnik don Stjepan Lončar. U Splitu smo se ukrcali na Jadrolinijin brod *Marco Polo*. Nakon ugodne vožnje Jadranom, ujutro smo stigli u Anconu. Prva postaja našeg putovanja bilo je Gospino svetište u Loretu, gradiću nedaleko Ancone. U tome svetištu štuje se sveta Nazaretska kućica za koju se vjeruje da je stigla iz Nazareta. Tu smo se pomolili i u jednoj kapeli slavili smo svetu misu.

Sljedeća postaja našega puta bio je grad Asiz, rodno mjesto sv. Frane i sv. Klare. Asiz je prekrasan srednjovjekovni gradić smješten na jednoj padini. Najprije smo posjetili grob Sv. Frane i cijelu baziliku posvećenu njemu u čast.

Poslije toga smo slobodno šetali gradićem i divili se ljepoti tog umbrijskog svetišta.

Navečer stigosmo u vječni grad.

Oduševila nas je vožnja gradom čije su ulice bile prepune vozila i ljudi koji se vraćaju s posla.

Smještaj i večera dočekali su nas u Domu hrvatskih hodočasnika bl. *Ivan Merz*. Bez problema smo uhvatili WI FI signal te se javiti svojima u domovinu. Drugi dan u Rimu započeli smo razgledanjem *Lateranske bazilike* Sv. Ivana koja je ujedno i papina katedrala.

Posjetili smo i krstionicu gdje se čuvaju kosti solinskih mučenika te *Svete skale* smještene tik uz katedralu.

Nakon odmora za ručak i obvezatnog posjeta Mc Donaldsu, koji nam je usput rečeno bio omiljeno svratište u Rimu u slobodnom vremenu, nastavili smo šetnju poznatim rimskim trgovima i fontanama te posjet *Oltaru domovine*. Po povratku u Dom slavili smo sv. misu, večerali i imali prezentaciju Hrvatskog doma i života bl. Ivana Merza za kojega neki nismo ni čuli. Srijeda je bila rezervirana za generalnu audijenciju sa papom Franom.

Oduševio nas je Trg sv. Petra, potpuno ispunjen ljudima iz cijelog svijeta. Kad se pojavio papa Fran, bio je to vrhunac oduševljenja i svatko ga je želio *uhvatiti* sa svojim aparatom da budemo sigurni da je s nama i da ga možemo pokazati prijateljima.

Nakon audijencije, ušli smo u najveću katoličku crkvu na svijetu – Sv. Petar. Ostajemo bez daha, gledajući veličanstvena umjetnička djela koja krase ovaj hram. Pomolili smo se na grobu Sv. Ivana Pavla i šapnuli mu sve svoje želje i potrebe. Dan završavamo sv. misom u hrvatskoj crkvi Sv. Jeronima gdje smo se svi isповjedili i pristupili sv. pričestti. To je našeg župnika posebno razveselilo, jer smo pokazali da smo krizmanici i da nam je stalo da svoju vjeru živimo. Četvrti i zadnji dan našeg boravka u Rimu, posjetili smo baziliku Sv. Marije Velike, prvu crkvu posvećenu Mariji bogato ukrašenu zlatom koje je doneseno iz Amerike. Metroom smo se odvezli do bazilike Sv. Pavla koja nas je ostavila bez daha kad

smo ušli u nju i vidjeli su raskoš i ljepotu tog Božjeg doma. Očaralo nas je prekrasno predvorje sa granitnim stupovima i prekrasni mozaici koji se ističu na pročelju crkve. Po prvi puta smo osjetili blagodat članstva u Europskoj uniji. Svi učenici i studenti uz predočenje osobne iskaznice imaju slobodan ulaz u *Koloseum*. Samo su Tomo i don Stjepan platili po 11 eura ulaznicu. Ovaj veličanstveni spomenik starog Rima ostavio je na nas dubok dojam. Nismo mogli vjerovati da su ga nekada punili vodom da bi u njemu vodili pomorske bitke. Uistinu spomenik vrijedan divljenja. Istom besplatnom kartom, ušli smo i na rimski *Forum* i gledali ostatke nekad slavnog carskog Rima.

U kasnim popodnevnim satima, marendali smo u Hrvatskom domu, uzeli svoje stvari i uputili se put Ancone. Kiša nas je pratila gotovo cijelim putem do Jadrana. U večernjim satima ukrcali smo se na Jadrolinijin brod i već u Italiji osjetili miris domovine. Umorni ali sretni, u laganom polusnu, sretno smo doplovili u Zadar, jer te večeri nije bilo broda za Split. Ujutro nas je u Zadru dočekao naš zadarski student Đino Carević s kojim smo popili prvu jutarnju kavu i zaputili se put Brela.

Ovo hodočašće mi je ostalo u lijepom sjećanju i ako ikad budem imao priliku, opet ću posjetiti ovaj divni grad Rim.

Lovre Makjanić

NAŠI KORIJENI

Na obali ovoj korijeni su naši
u čipkastoj pjeni zov pradavnih zora
stoljetni borovi simbol opstojnosti
a u nama snaga silovitog mora

Venama nam teče ono davno doba
pradjedovska krv u žilama kola
iz kamena ponikli zadojeni istinom
da se ljubav rađa samo preko bola

Zato te ljubimo svom silinom žara
Kroacijo majko od patnje sazdana
na tom žalu bijelom suzama isprana
i u zalog nama sa životom dana

Bez tebe bi bili samo odjek srca
što prostranstvom luta zalud tražeć dom
s tobom smo maleni al' čvrsti i jaki
s tobom smo divovi i svoji na svom

Na obali ovoj mladost naša cvjeta
u tom moru traje vječnosti nam znamen
dok val šumi jekom galebova krika
u srcima gori od iskona plamen

Kroacijo mati čuvao te zagovor
Kraljice Hrvata i svih mučenika
slugu Božjih i svetaca
i hrvatskih blaženika
vijenac molitava tvoga vjernog puka
blagoslovi Njegovi sada i dovijeka

Roza Brkušić Hrvoslava

NOĆ ZVIJEZDA

Prolaz svjetla kroz tamu dodirne i mene samu.

Nijemo slušam glas što s neba padne na sve nas.

Dodirne me lahor mio što svijet nikad nije snio.

Veo bijeli andjeli s neba donijeli, radosno nas pohodili.

Sa srca tugu odnijeli i za život novi nas osvijetlili.

Tama minu, svjetlost duha nama vlada , živo svjetlo jednog spasa

progovara s nama sada.

Siđe s neba Bog i podari nam Sina svoga, da bi svijet otkupio i živo
svjedočio.

Slava Ocu Svevišnjemu, što svjetom hoda svjetlo , živeći, a ne
umirući, s vjerom sanjajući.

Radost lica s oka suzu skida , Sin se rodi i u sjaju neba za vječnost nas
sprema.

Kad zvijezda s neba siđe, još jedna duša nebo obiđe i šapnu svjetu:

“ *Nova zora sviće, ja sam Bogu sve bliže.*“

Marijana Bekavac

MOLITVA ZAHVALE OCU

Predivni ste svi,hvala dragom Bogu što postojite.

Hvala Mu na današnjem darovanom daru, hvala Mu što dišemo,

hvala Mu što vidimo, hvala Mu što čujemo, hvala Mu na daru vjere,

hvala Mu na daru zdravlja, hvala Mu na milosti obraćenja,

hvala Bogu na našim obiteljima, očevima, majkama, braći i sestrama,

hvala Mu što živimo u miru, hvala Mu na našim predivnim pastirima (svećenicima)...

A najviše Mu hvala na Onome koji nas je sve i spojio, na Onome koji je za nas

bio raspet na drvetu križa, koji je ponizio sam sebe i postao nama ljudima nalik, koji nam je pokazao kako biti prezren,ismijan, izrugan, štoviše kako to radosno trpiti, koji nam je pokazao kako treba ljubiti, a zauzvrat ne tražiti ništa, hvala Ocu na tom

predivnom Sinu,

hvala Ocu na tom poslušnom Sinu, hvala Ocu na tom Bogu čovjeku, hvala Ocu na

tom fanatiku ljubavi, hvala Mu na pet presvetih rana, hvala Mu na milosrdnom

probodenom srcu,

hvala tom predivnom izmučenom Sinu što nam je pokazao Put, hvala tom predivnom

SINU

što je njegov put Istinit, hvala tom prekrasnom sinu što je njegov put,put vječnog

Života,

hvala ti LJUBAVI RASPETA, hvala ti, hvala ti, hvala ti ISUSE KRISTE. Volimo te

Gospodine

hvalimo i slavimo u sve vijeke vjekova.

AMEN.

Fra Luky

ISUS NAM JE DAO PRIMJER

Jedna priča govori kako je nekom čovjeku bilo dopušteno zaviriti u raj i u pakao. Začudio se kad je na oba mjesta ugledao isti prizor: bogato prostrt stol s najljepšim biranim jelima; zatim su se pojavili ljudi sa dugačkim žlicama koje su im bile privezane za ruke, a koje su bile duže od njihovih ruku tako da s njima nisu mogli dohvati vlastita usta. Sljedeći mu je prizor otvorio oči: Stanovnici pakla su se okomili na jelo mlateći žlicama oko sebe, gdje je svaki za sebe pokušavao prigrabiti što više, ali s čudnim priborom za jelo nitko nije uspio okusiti ni zalogaja, pa je ubrzo zavladao kaos; kod puna stola ostali su gladni. Dočim su se stanovnici raja, nakon kratka promišljanja što učiniti, dosjetili pa su dugim žlicama počeli hraniti jedni druge, tako su svi jeli i svi se nasitili, a uz to su se i lijepo zabavljali ...

Poučna priča, posebno za naše vrijeme, gdje je sveprisutna sebičnost rezultat moderne civilizacije i poimanja da čovjek najprije misli na sebe. Mnogi su tako navikli prvo poslužiti sebe, sebi sve prigrabiti, također i kod stola. Možda bi nam bilo korisno učiti obratiti pozornost i na druge oko sebe, a ne uvijek misliti samo na sebe, na vlastiti želudac i svoj tanjur. Kako bi bilo da koji put izmijenimo uloge kod prepuna obiteljskog stola, tako da u našim obiteljima i zajednicama naizmjenično služimo i budemo posluživani.

Služenje je za nadbiskupa Stadlera bilo glavni sadržaj njegova života, a njemu je živjeti značilo služiti. On je u služenju nalazio ispunjenje

svoga života. To je bio i njegov pristup životu. Stadler, koji je dobro znao što je čast, ugled i dobar glas (sam često izvrgavan klevetama one najgore vrste), svojim se služenjem ipak nije osjećao ponijenim. Znao je kojemu Gospodinu služi - onomu koji se ljubeći uklopio u shemu Gospodar – Sluga, Isusu.

U iskustvo Isusovih učenika spada i to da se daju posluživati. Petar mora dopustiti svome Učitelju i svome Gospodinu da mu opere noge, jer ako mu to ne dopusti onda nema zajedništva s njim. Isus nakon toga pita svoje učenike: „Razumijete li što sam vam učinio? Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite jer to i jesam! Ako dakle ja – Gospodin i Učitelj – vama oprah noge, treba da i vi jedni drugima perete noge. Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih“ (Iv 13,12-15). Stadler koji želi služiti Bogu i ljudima obuzet je činjenicom da je i sam Bog onaj koji se dan i noć trudi. No služenje ne znači samo raditi, truditi se, zasukati rukave, prihvati se posla, kopati, sijati, žeti ... Služenje može biti i čekanje. Tako mogu služiti i oni bolesni, oni besprijekorni i tiki, oni za čiji savjet malo tko pita, oni „beskorisni“, ostarjeli i iznemogli, koji na bolesničkoj postelji iščekuju konačni susret sa svojim Gospodinom. Za služenje su sposobni i oni za koje se misli da ničemu ne služe, zato što su u majčinoj utrobi još nerođeni, ili su rođeni pa kao takvi smetaju onima koji su u snazi ili su pak oronuli pa nisu više sposobni za rad i ljubav. Upravo je Stadler najviše mislio na njih te je u svom služenju računao i na njihovu pomoć, i to u svim prilikama svoga djelovanja, a posebno kada je

uz pomoć Božju pozvao u život Družbu služavki siromaha, sestara Služavki Maloga Isusa.

Marija, majka Gospodinova, rekla je onima koji su se našli u nevolji kod svadbe u Kani Galilejskoj: „Činite što vam kaže!“ Tu Marija već savršeno jasno shvaća svoju ulogu, svoje poslanje: ona je samo posrednica, koja upućuje ljudе na svoga Sina. Mogli bismo i ovako reći: ona je sva okrenuta Kristu, sva je kristocentrična. Sve njezine misli, svaki korak, svaki čin prožeti su Kristom. Njezino srce postaje jedno sa srcem Sina i zato je dostoјno, kako kažu crkveni oci, da bude odmah poslije smrti tamo, gdje je Sin, uznesena tijelom i dušom na nebo.

Iz gornjih razmišljanja mogli bismo naučiti dvije stvari. Prvo, da smo svi mi zapravo „sluge i služavke Kristove“, istina „beskorisne“, jer činimo samo ono što smo bili „dužni učiniti“. Mi nismo zato na svijetu da postanemo učeni, slavni, bogati, nego da budemo Krstovi. To je jedini smisao života.

Pripovijeda se u životu sv. Vinka Paulskog kako ga je jednom carica

Katarina hvalila zbog njegovih silnih djela koja čini u svojoj dobroti. On, svjestan da na svaku pohvalu treba ponizno sagnuti glavu i reći „sluge smo beskorisne“, počeо je i pred kraljicom uklanjati svoju osobu iz središta služenja Kristu, pa joj je rekao: „Vaše Veličanstvo, ja ništa nisam učinio.“ Tada se carica smrknula te ga ljutito upita: „Pa dobro, što bi čovjek trebao učiniti da postane svet?! A svetac tiho odgovori: „Uvijek više, Vaše veličanstvo.“

U ovo vrijeme milosti upravimo misli svoga srca prema onome koji je došao na svijet, rođenom od Marije Djevice, da i mi uvijek više rastemo u vjeri, te iz dana u dan napredujemo u ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu, kako bismo shvatili da nismo gospodari ni svoga života ni ovoga svijeta, nego „beskorisne“ sluge i suradnici Kristovi. Neka nas njegova ljubav zagrije i učvrsti u postojanosti da mognemo i mi u svom svagdanjem služenju činiti uvijek „više“, dajući tako već ovdje na zemlji svoj mali doprinos ostvarenju Kristova kraljevstva ljubavi i mira.

prof. dr. Pavo Jurišić

TKO ĆE NAĆI ŽENU VRSNU?

Rekao si: „*Onaj tko je dostojan*“: Tvoj odgovor ponukao me je na razmišljanje.

Kako je jednostavno roditi se kao čovjek, kao što se rađaju oni koji nemaju ništa više osim sebe i onih koji ih vole (ako se uopće može imati više od toga!).

Kako je jednostavno živjeti kao čovjek. Ti voliš druge i oni vole tebe. Tako je toplo u blizinama kada je čovjek uz čovjeka, kada čovjek rađa čovjeka, živi s njime i umire s njime. Tko li to bolje zna od žene – majke, tog najdivnijeg i najčudnijeg iznašašća Božje ljubavi?!

Ne boj se veličati ženu. Ali, kakvu ženu?!

Ženu koja je u svom služenju zauzeta.

Ženu prisutnu.

Ženu koja zna živjeti čitavim bićem.

Ženu neposrednu čija je neposrednost ujedno i izloženost.

Ženu punu života.

Ženu koja zapaža drugoga i suočava sve okolnosti u kojima se on nalazi.

Ženu koja se zna približiti drugome i ogrijati i najstudenije odaje srca.

Ženu koja umije izraziti dragocjenost svog bića, koja umije obdariti i svojom oskudicom.

Ženu koja se radije oslanja na skromnost i neuglednost nego na obilje i suočljivost.

Đurđica Lozo

RELIGIJSKA UMJETNOST

Što je religijska umjetnost?

Prvo što nam pada na pamet je bilo koje umjetničko djelo koje prikazuje neku biblijsku ili kršćansku temu, ili pak umjetničko djelo koje prikazuje neku temu iz neke druge religije - islama, budizma, hinduizma, judaizma... No je li religijska tema ili bolje rečeno tema vezana uz neku religiju dosta tna da neko djelo proglašimo religijskim? Ako autor prikazuje Krista ili Blaženu Djevicu Mariju na blasfemičan način takvo djelo ne može biti religijsko iako je tema vezana uz Bibliju; također bi djelo koje prikazuje proroka Muhameda na takav način većina muslimana smatrala blasfemičnim. Iz ovih primjera vidimo da osim što prikazuje religijsku temu djelo treba sadržavati i neku moralnu vrijednost da bi se smatralo religijskim tj. treba u sebi nositi i neku moralnu poruku kojom bi svjedočilo i potvrđivalo religiju čiju temu prikazuje.

Još od antike najčešći oblici religijske umjetnosti su slike, skulpture i arhitektura koja nedvojbeno ostavlja najveći vizualni dojam počevši od egipatskih piramida i engleskog Stonehengea, preko Aja Sofije u Istanbulu i Umejadske džamije u

Damasku, Jeruzalem skog hrama na stijeni, Taj Mahala u Agri, sve do gotičkih katedrala u Europi i Sv.Petra u Rimu. Interijeri i eksterijeri tih građevina ispunjeni su raznim umjetničkim djelima: mozaicima, skulpturama u drvu, metalu, mramoru i alabasteru te slikama, kaligrafskim radovima, ilustriranim rukopisima, keramikom, tapiserijama... Arhitektura izaziva divljenje i strahopštovanje svojom monumentalnošću, okuplja vjernike kao zajedničko mjesto molitve i vršenja vjerskih obreda, ali i služi kao dom kongregaciji, javne skulpture nadahnjuju i podsjećaju ljudi na njihovu vjeru, dok slike, mozaici i vitraji prikazuju prizore iz Novog i Starog zavjeta i time naučavaju ljudi što je bilo itekako važno u početcima Crkve kada je većina puka bila nepismena. Umjetnost je itekako važna u promicanju i širenju vjere što je i Katolička crkva spoznala i uspješno koristila od samog početka i time bila njezin glavni mecena i promicatelj, što najbolje potvrđuje pontifikat pape Julija II koji unajmljuje najveće umjetnike toga vremena: Donata Bramantea za novogradnju katedrale sv.Petra, Michelangela za izradbu svog groba i oslikavanje Sikstinske kapele, te Rafaela za oslikavanje papinskih privatnih odaja.

Kršćanska umjetnost se počinje javljati otprilike 150 godina nakon Kristove smrti i uskrsnuća. Nažalost sačuvano je vrlo malo sakralnih djela iz prva tri stoljeća kršćanstva zbog progona kojima su kršćani bili izloženi, ali i zbog činjenice da su u to vrijeme siromašni ljudi i robovi činili većinu kršćanskih vjernika. Najstariji sačuvani artefakti su većinom bili pečati i prstenja s likom golubice, svjetionika ili sidra, dodavani su i lik Dobrog Pastira, kruha i ribe kao i mnogi drugi simboli koji se kasnije javljaju na slikama od kojih se veliki broj nalazi u Rimskim katakombama. Nakon donošenja Milanskog edikta 313. godine prestaju progoni, kršćanstvo stječe svoju slobodu i nesmetano se razvija što znači da se i religijska umjetnost razvija i svoj vrhunac doživljava u vremenu talijanske renesanse od 15. do 17. stoljeća kada nastaju neka od najvažnijih i reprezentativnih djela religijske umjetnosti.

No danas su se stvari drastično promijenile, umjetnici rijetko rade u crkvama i za crkve, ali to ne znači da su prestali koristiti religijske teme, oni kroz svoje radove i dalje potvrđuju vjerske istine i kritiziraju društvo u kojem žive. Neki to rade kroz cijelu umjetničku karijeru, a neki samo

ponekad kada osjete potrebu za takvim radom. Neki autori imaju tradicionalan pristup prema toj temi no mnogi danas biraju liberalan i subjektivan pristup. Takav pristup je doveo do nastajanja vrhunskih umjetničkih djela koja nažalost Crkva u potpunosti ne prihvata. Georges Rouault kojeg mnogi smatraju velikim slikarom religijskih tema nije dobro prihvaćen od Crkve, kao ni drugi umjetnici koji su vjerske teme podredili svom osobnom doživljaju. Willem de Kooning je 1988. god. naslikao oltarni triptih za crkvu Sv.Petra u New Yorku koje je odmah nakon prve Božje službe vraćeno autoru jer je iritiralo vjernike.

Danas je Crkva izgubila ulogu velikog mecene umjetnosti i tu ulogu preuzimaju galerije i muzeji. U novije vrijeme, nažalost, dolazi do razilaženja Crkve i umjetnosti, stvorilo se nepovjerenje između predstavnika umjetnosti i Crkve, a razlog tomu je uvelike i proces sekularizacije u 20.stoljeću.

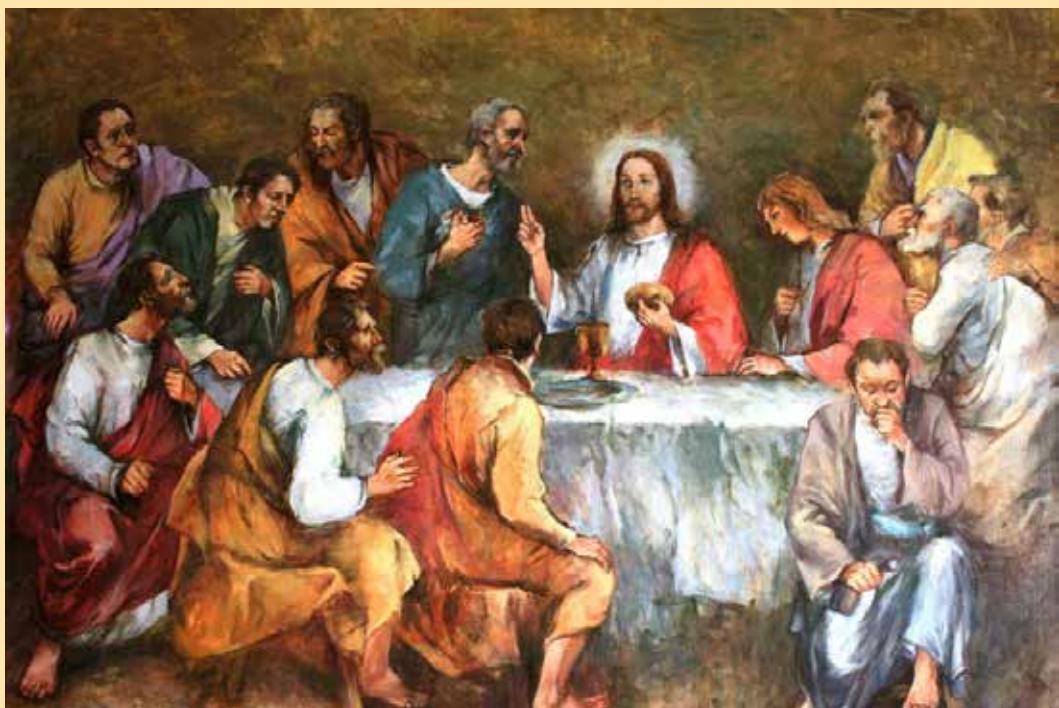
U takvim uvjetima nastaje religijska umjetnost izvan Crkve, nastaju umjetnička djela inspirirana vjerom koja ne mogu naći svoje mjesto unutar crkava, jer ih Crkva smatra neprimjerenima. Struka ih može hvaliti i smatrati remek djelima no ona

naprosto nisu prikladna za Crkvu, jer ih ona ne smatra sakralnom umjetnošću iako su nastala iz duhovnog nadahnuća. Crkva je uvijek imala blisku vezu s umjetnošću koja traje neprekidno već dvije tisuće godina i koja nikada nije prekinuta, jer Crkva treba umjetnost za prenošenje poruke koju joj je povjerio Krist. Na drugom Vatikanskom Koncilu Crkva je istaknula kako ona nema svog stila već je otvorena svim stilovima kojima se može svjedočiti Krist i dočarati transcedentno Božje otajstvo.

Papa Ivan Pavao II u svom pismu umjetnicima kaže: „(...)Bog je, dakle, u život pozvao čovjeka prenoseći mu zadaću da bude stvaratelj. U „umjetničkomu stvaranju“ čovjek se očituje više nego ikad kao „Božja

slika“ i tu zadaću ostvaruje prije svega oblikujući predivnu „materiju“ vlastite ljudskosti, a zatim i vladajući na stvarateljski način nad svemirom koji ga okružuje. Božanski Umjetnik, susretljivošću punom ljubavi, prenosi iskru svoje transcedentne mudrosti ljudskomu umjetniku, pozivajući ga da podijeli njegovu stvarateljsku moć. (...) Stoga bih htio prisjetiti da prisan savez Evanđelja i umjetnosti oduvijek, bez obzira na funkcionalne zahtjeve, uključuje poziv na prodiranje kreativnom intuicijom u otajstvo utjelovljenoga Boga i istodobno u otajstvo čovjeka. (...) Sve stvoreno iščekuje objavljenje sinova Božjih, također i pomoću umjetnosti i u umjetnosti. To je vaša zadaća.“

Duje Medić

SLOBODA

Kad bih ja ispunjavala želje
djece ovoga svijeta
zrakom bi letjeli
poljupci umjesto raketa.

Tuge bi nestalo s lica
iz oka bi virila sunca zraka
dječji smijeh zamijenio bi buku topova
slobodu želim bez mraka
slobodu bez okova.

Želim da rata ne bude više
da ljubav i mir vladaju u svijetu
slobodu da svatko diše
kao jato ptica u letu.

Petra Carević, 8. razred

VUKOVAR

Na istoku zemlje stoji
i svoje žrtve broji.
Krv je prolio svoju
za zemlju ovu.

Grad pun ponosa
na Dunavu se umiva
i svake se noći
za zemlju ovu bori i moli.

Đino Ivić, 8. razred

SRETNO DJETINJSTVO

Svako dijete zaslužuje lijepo djetinjstvo. Kad odraste, sa zadovoljstvom i ljubavi priča o njemu. Neizmjerna je sreća u očuvanim uspomenama iz djetinjstva. Čuvaš i zaslužuješ roditeljsku ljubav, nježnost i toplinu svog doma. Da ne živiš u strahu i da ne razmišљaš o tome hoćeš li još sutra biti sa svojom obitelji, hoće li netko možda uništiti njegov dom, njegovu domovinu ili će sutra ipak živjeti u miru i kao prije se igrati, smijati se i trčati.

Svako dijete zaslužuje sreću, a sreća je djetinjstvo!

Antonela Radić, 6. razred

TRAGOVI IZ DJETINJSTVA

Niti jednom djetetu djetinjstvo ne smije biti tužno, mora ga provesti u ljubavi svojih bližnjih. Djetinjstvo ne smije biti uskraćeno. Za primjer možemo uzeti Vukovar. Mnoga djeca tijekom rata osjećala su se ugroženo, a vrijeme koje su trebali provesti u igri, oni su proveli u strahu hoće li im netko preko noći uzeti dom, uzeti obitelj.

Mnoga djeca koja su osjetila rat, koja su proživjela sve to, ni dan danas, makar su odrasli, ne mogu zaboraviti taj strah, te događaje koji su im ostavili jedan ružan trag u djetinjstvu. Ti ljudi nemaju sjećanje na lijepo trenutke iz djetinjstva nego im je u sjećanju ostao samo strah koji su tada proživjeli.

Zato nam vi odrasli danas pokažite da nismo sami, ne dopustite da mi patimo i prolazimo kroz onakve ili slične trenutke kroz koje ste vi tada prošli. Osigurajte nam mir i učinite naše djetinjstvo što ljepšim.

Ema Carević, 6. razred

SVAKO DIJETE IMA SVOJA PRAVA

Djeca imaju svoja prava. Pravo na igru, na odmor, na obitelj, na učenje... Njihovo najljepše pravo je pravo na djetinjstvo. Mnoga djeca kažu da ne žele ići u školu, da žele brzo odrasti. No kada vidiš djecu kako se igraju i zabavljaju jedva čekajući da počne sat, vidiš da je djetinjstvo čovjeku sve.

Djetinjstvo treba ispuniti osmijehom, veseljem, igrom, a napose iščekivanjem nečega dobrog i lijepoga. U vrijeme rata mnoga djeca gube obitelj, prijatelje, rođake i susjede, a time i svoje djetinjstvo, jer nemaju toplinu doma i ljubav svojih bližnjih. Njima je život bez djetinjstva ispunjen boli i tugom. Takvoj djeci treba omogućiti sigurniji i bolji život.

Andrea Hrastović, 6. razred

ŠUTRA S UČENICIMA *Osnovne škole dr. Franje Tuđmana*

Hrvatski pjesnik Ante Nadomir Tadić Šutra, autor poznatih uglazbljenih pjesama *Stina pradidova* i *Ne daj se Cetino*, gostovao je u našoj školi 11. studenoga 2014. god. u sklopu projekta i programa posvećenog sjećanju na grad Vukovar. Pjesnik je učenicima 7. i 8. razreda predstavio svoju desetu samostalnu zbirku domoljubne poezije *Luč Hrvata* koju je uredila naša učiteljica Vanja Sokol, koja nam je i priredila ovaj zanimljiv i poučan susret.

Nakon starog kršćanskog i hrvatskog pozdrava *Hvaljen Isus i Marija*, pjesnik je započeo predstavljanje pjesmom *Hrvatske imenice* kojom je istaknuo kako se ne smijemo ustručavati izgovoriti ime Hrvat, Hrvatica ili Hrvatska nego moramo biti ponosni jer smo Hrvati.

U svim Šutrinim pjesmama plamte temeljne vrijednosti čovjeka i života: ljubav, obitelj, vjera i domovina. Njegovi stihovi nepresušan su izvor ljubavi i

molitve, ali i snažan poziv na zajedništvo i čuvanje sjećanja na sve koji su za nas i našu budućnost nesobično darovali svoje živote.

Pjesnik nas je proveo kroz cijelu našu povijest cijelom Lijepom našom krasnosloveći stihove svojih pjesama zanosom duše i ljubavi, ne samo prema Domovini nego i prema ženi/majci.

Na pitanje koji je najbitniji motiv i temeljna poruka njegovih pjesama, učenik 7. razreda Marko Tomaš je odgovorio: *Da svi Hrvati budu zajedno!*

U nastavaku razgovora, pjesnik je ispričao što je svom kolegi iz Njemačke odgovorio na pitanje kako smo se mi Hrvati uspjeli oduprijeti tadašnjoj trećoj sili u Europi.

Zato što je u hrvatskome narodu najveća formacija bio **VOD**: **V = vjera, O = obitelj,**

D = domovina.

Pjesnik je naglasio kako je ono što će se naučiti u školi samo nadogradnja na temelje koje postavi i formira obitelj.

Nakon pitanja tko je otac hrvatske

književnosti na koje je Marta Marija Picić (učenica 8. razreda) odgovorila da je to M. Marulić, pjesnik je nastavio krasnosloviti svoje stihove na čistoj hrvatskoj ikavici i govorom običnog malog čovjeka.

Na kraju ovog zanimljivog i poučnog predstavljanja u kojem smo povezali povijest, hrvatski jezik, zemljopis i vjerouauk, pjesnik je svojom zbirkom nagradio učenike Marka Tomaša (7. r.), Martu Mariju Picić (8. r.) i Petru Carević (8. r.) koja se pjesniku zahvalila na gostovanju i uručila mu prigodan dar – radove naše učeničke zadruge *Rašeljkica*.

Predstavljanu su nazočili i ravnatelj Ante Škrabić, učiteljica Ivana Ravlić te pedagoginja Ana Filipović.

Što su o pjesniku Šutri rekli učenici:

Puni smo dojmova, svojim stihovima i glasom dopire do svakog srca. Šteta što ovaj školski sat nije trajao barem dvostruko više nego inače! (Svi jednoglasno)!

Krasnosloveći svoje stihove s tolikim uzbudjenjem, strašću i iskrenošću svojih riječi, pjesnik nas je toliko zainteresirao

da smo u tišini upijali svaku njegovu riječ. Svi smo se zaljubili u njegove stihove i jako mi je dragو što sam imala priliku upoznati pjesnika i njegove pjesme. (Mila Žamić, 8. razred)

Ugodno smo iznenadeni načinom govorenja stihova, i moramo priznati da nismo sreli čovjeka koji poput pjesnika Šutre iskazuje ljubav prema Domovini. Na kraju se pitamo zašto ljudi biraju rat kad možemo imati mir, zašto mrak kad može biti svjetlo?! Hrvatska je ponos i svi bi trebali biti ponosni što su Hrvati. (Petra Carević i Nena Šošić, 8. razred).

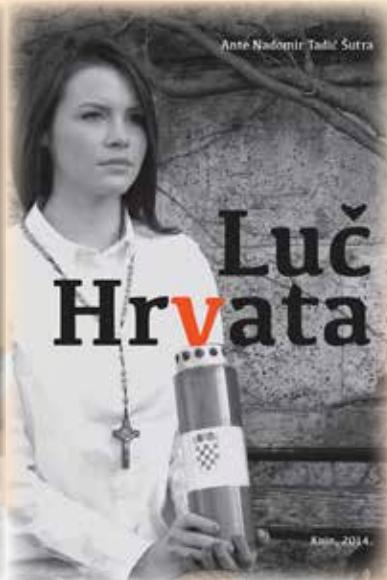
Svoju energiju prenosi na slušatelje i čitatelje. Domovinu je opisao kao majku koja se brine o svemu, a bez majke Hrvatice ne bi bilo ni Domovine. U svojoj knjizi govori o luči koja se nikada neće i ne smije ugasiti, a svi Hrvati se moraju držati zajedno kao braća i sestre, ne smiju se sramiti svoga podrijetla i moraju bez straha i puni ponosa izgovarati ime svoje domovine Hrvatske. (Lidiya Tomaš i Ivo Filipović, 8. razred)

Novinarska sekcija, učenici 8. razreda
OŠ dr. Franje Tuđmana

ŠUTRINA LUČ ZASVIJETLILA U BRELIMA

Prošle godine imali smo prigodu po prvi put ugostiti velikog pjesnika i domoljuba Antu Nadomira Tadića Šutru nakon čega se pjesnik poželio vratiti u naše mjesto i našu župu, a u znak velike ljubavi i prijateljstva napisao je i pjesmu o Brelima. U tjednu posvećenom sjećanju na grad Vukovar i Škabrnju ponovno smo priredili susret s pjesnikom, i u našoj župi i u našoj školi, prilikom kojeg je pjesnik predstavio svoju novu samostalnu zbirku pjesama *Luč Hrvata*.

Luč Hrvata deseta je zbirka pjesama Ante Nadomira Tadića Šutre koju nam je pjesnik darovao i obilježio trideset i pet godina stvaralaštva. *Lipa rič hrvatska* rođena iz pera Ante Nadomira Tadića Šutre vri, sja i buči na kamenom putu, gori vječnim plamenom ljubavi i budi spomen na nezaboravna ognjišta.

U svim Štrinim pjesmama plamte osnovne vrijednosti čovjeka i života: ljubav, obitelj, vjera i domovina. U njegovim stihovima naizgled tiha patnja i samoća postaju pokretačka snaga buđenja svijesti. Njegovi stihovi nepresušan su izvor ljubavi i molitve, ali i snažan poziv na zajedništvo i čuvanje sjećanja na sve koji su za nas i našu budućnost nesebično darovali vlastite živote.

Posebnim žarom pjesnik naglašava svoje rodoljublje i domoljublje ne skrivajući pri tom razočaranost trenutnim stanjem u domovini, međuljudskim odnosima i neizvjesnom budućnošću:

"Evo prođe sto pet, a oni opet,

*Antune, Lijepu Našu vješaju.
I traže jednakost i nakon boja,
i ne čuju jecaje iz grobova.
Reci – je l' tužnija moja il' tvoja
Hrvatska, koja krvari iznova?" (2014.)*

Šutra je svoj pjesnički put gradio u najtežim vremenima. Kada se pokušalo zatrvi riječ hrvatsku, on diže svoj glas i pokušava probuditi i osvijestiti hrvatski narod stihovima koji tako snažno zvone da čovjek ne može ostati ravnodušan. Osjećaj nemoći i razočaranosti kod njega ne traje dugo. On uvijek i ponovno nalazi utjehu i snagu upravo u Domovini i njezinom narodu:

*"Tvoj san cio, mila Croatio!
Di gdi bio, vik san tebi mio.
Teb' se divin – budan, i dok snivan –
sve dok živin, tebi pisme pivan.*

*Ti si moja snaga,
Croatio draga.
U tebi san stamen,
jer si put i kamen,
gen i plamen! Amen!" (Tvoj san cio, Croatio!)*

Pjesnik se, pun poštovanja i ljubavi, ne obraća samo onima koji su s njim dijelili sudbinu na prvima crtama bojišnice, već i samoj Domovini i onima koji će u bližoj i daljoj budućnosti skrbiti o njoj i njezinom narodu:

*"Odmori se, Domovino –
Još je živo množ čuvara!
Bi'će vatre – Tvrda Stino –
dok u nama ima žara!" (Odmori se, Domovino)*

Pjesnik niže perlu riječi isklesanih poput kamena koji stoljećima klešu vrijeme i vrijedna ruka malog čovjeka s mora i iz naše Zagore, vodi nas tim divnim krajevima Lijepe naše. Slikovitošću pjesničkog izričaja i snagom i originalnošću ritma pjesnik nam daruje i stihove koji iskre plamenom njegove duše koja zbori:

*"Cili život, moja baka,
po teb'znala ovce musti.
I mater mi bila taka –
samo ja san te napusti.*

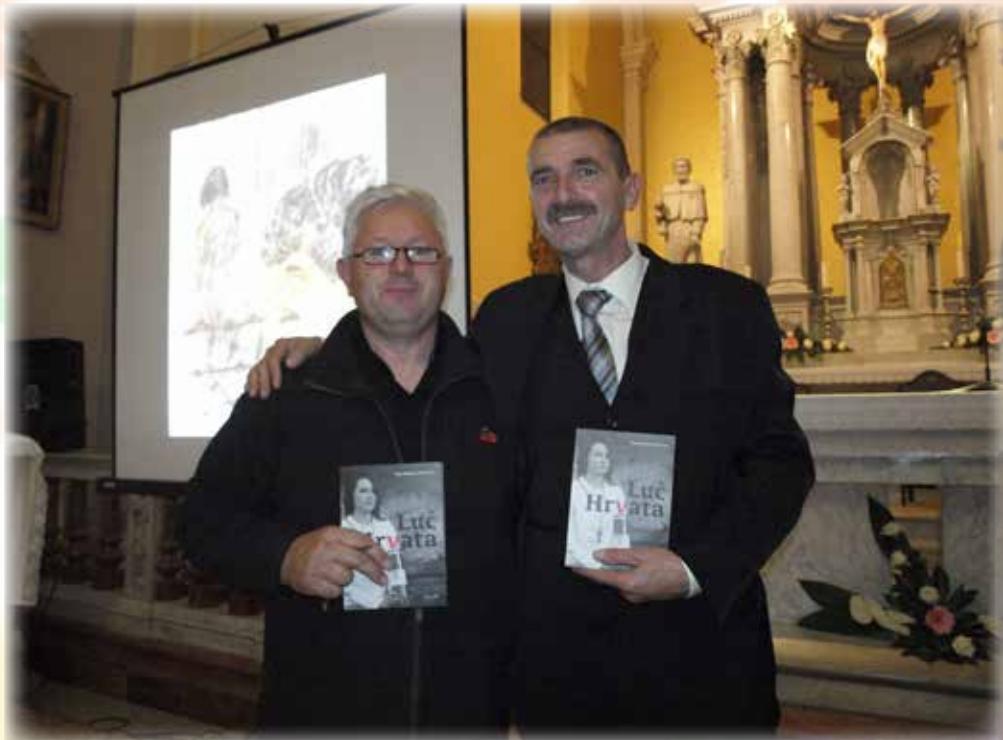
*A sad vapin, prid smrknuće,
zapivat sa svojon dicon –
mrit, ka čaća, isprid kuće,
podno rodnon Kamešnicon!" (Kamešnica)*

Nižući riječ po riječ čiste plemenite hrvatske ikavice, obogaćene starohrvatskim riječima koje baštinimo ponajviše od Zoranića i Marulića, stih za stihom koji odiše govorom običnog malog čovjeka, Šutra nam je darovao neizmjerno bogatstvo. Svom dubinom zanosa duše i ljubavi, kako prema Domovini tako i prema ženi, prema svim živima jednako kao i prema onima kojih više među nama nema, pjesnik nas je proveo kroz cijelu našu povijest cijelom Lijepom našom šaljući snažne poticaje buđenju čovjekove svijesti i savjesti.

Anti Nadomiru Tadiću Šutri možemo uputiti samo riječi hvale i zahvale i poželjeti da mu duša i pero nikada ne presuše nego nam podare još puno lijepih, iskrenih i zvonkih pjesama poput *Stine pradidove* i *Ne daj se, Cetino*, a nama neka uvijek budu na umu njegove riječi:

*Dok je Hrvatica, bit će i Hrvata,
Dok je Hrvatica, bit će i Hrvatske!*

Vanja Sokol

BOŽIĆNI KONCERT PAPA BANDA 2013.

U prosincu prošle godine, na blagdan svetog Stjepana, u župnoj crkvi u Brelima na Svetoj misi koju je predvodio Vinko Sanader župnik Gospe od Otoka nastupio je glazbeni sastav *Papa band* iz Solina. Nakon Svete mise u prepunoj crkvi vjernika iz Brela, susjednih župa i grupe stranih gostiju održan je Božićni koncert *Papa Banda*.

Papa band djeluje kao glazbena sekcija Hrvatske katoličke zajednice *MI* u Solinu. Osnovan je 1998. godine prigodom posjeta pape Ivana Pavla II. solinskom marijanskom svetištu kad su predvodili pjevanje, a nastupili su prigodom dolaska Pape u Dubrovnik 2003. godine. Sastav je i dobio ime u spomen na Papu. Pjevali su u brojnim hrvatskim mjestima i gradovima.

Redovito nastupaju na molitvenim susretima i euharistijskim slavlјima u Solinu, na koncertima i drugim kulturnim priredbama. Sudionici su *Papa festa* koji se od 1999. godine održava u Solinu, pjevali su i na *Bono festu* u Vukovaru, gostovali u Americi 2005. godine (Chicago, Cleveland i New York), a u travnju 2008. godine u Njemačkoj (Mainz i Frankfurt).

Do danas imaju izdana tri nosača zvuka: *Trag do tebe* (2003.), *Kriste Vodi me* (2008.) i *Božić u Solinu* (2012.). U petnaest godina djelovanja Kroz Papa band prošlo je pedesetak mladih, a danas band ima dvadeset članova i uspješno ga vode Sanja Štrk i Maja Dolić.

PROSLAVLJENA GOSPE OD KARAMELA

Trodnevница s večernjim sv. misama ispred crkve *Gospe od pobjede*, koju je 1715. u čast pobjede sinjske vojske nad Turcima dao sagraditi biskup Nikola Bjanković, bila je priprema za proslavu blagdana Gospe od Karmela u Brelima. Sv. mise trodnevnice predvodili su župnici: župnik Zagvozda don Ivan Ćubelić, Upravitelj svetišta u Vepricu don Alojzije Bavčević i fra Petar Vrličak župnik susjedne Baške Vode.

Proslava, koja je održana u srijedu

16. srpnja, započela je procesijom kroz naselje Soline. Uz mnoštvo Breljana i gostiju sliku Gospe sinjske nosili su sinjski alkari i njihovi momci u alkarskim odorama. U procesiji su sudjelovali breljanske žudije i vatrogasci. Uz breljanskog župnika Don Stjepana Lončara i župnike susjednih župa misno slavlje predvodio je sinjski gvardijan fra Petar Klapež. Proslava Gospe od Karmela nastavljena je u večernjim satima sportsko zabavnim programom, vatrometom u lučici Soline i koncertom grupe Jinx.

OBLJETNICA POSVETE ŽUPNE CRKVE

U nedjelju 19. listopada 2014. u župnoj crkvi sv. Stjepana u Brelima, povodom obljetnice posvete crkve, održana je sv. misa koju je uz župnika don Stjepana Lončara predvodio don Pavao Banić, a nastupio župni zbor župe sv. Marka iz Makarske. U svojoj propovjedi don Pavao je naglasio postojanost i neuništivost Kristove žive Crkve koja prati i usmjerava živote vjernika od rođenja do ovozemaljskog kraja i obitelji kao temelja Crkve i ljudske zajednice općenito.

Župna crkva sv. Stjepana sagrađena je 1891., a obnovljena i posvećena 1997. godine prigodom stote obljetnice posvete za vrijeme tadašnjeg župnika don Ilike Vuletića. Danas je jedna od najljepših crkvi na makarskom području i šire. Obnovljenu crkvu posvetio je kardinal Franjo Kuharić i u župnom dvoru zasadio Maslinovo stablo.

Izložba slika Picollo.

Proslava Sv. Stjepana 2014.

Procesija kroz naselje Brela koja se tradicionalno održava u jutarnjim satima Velikog petka ove godine je odlukom Župnog vijeća donijela neke novosti.

Uobičajenom putu kretanja od župne Crkve Sv. Stjepana preko Krička, Berulie, šetnicom uz more preko Jakiruše natrag do crkve dodana je nova dionica od Krička do crkve Sv. Jurja, požarnim putem do Ribičića, ulicom Sv. Jurja do školske i općinske zgrade. Dosadašnja lokacija na Plaži Dugi rat na kojoj se vršio blagoslov zamijenjena je Lučicom Soline na kojoj su mještani ispred caffe bara *Lanterna* pripremili jelo i piće za okrjepu sudionika procesije.

Procesiju je predvodio breljanski župnik Don Stjepan Lončar, stare napjeve muke pjevao je breljanski župni zbor, a za nošenje križa pobrinulo se desetak križonoša. U procesiji je sudjelovalo oko tristotinjak Breljana i gostiju hotela koji su u to vrijeme započeli ovogodišnju turističku sezonu.

Viktor Puljak

Procesija za Križem 2014.

BOŽIĆNA PENSANJA

Kojon brzinon prolaze ovi dani. Ma nisi se ni okrenio, a ovi zimski dan ode za tren. Nema ga više. Nema dana, a tako nema ni nas, nestajemo. Je, sve je prolazno, čas si tu, a unda te nema više, ka da nisi ni bio, kako reče pjesnik: "Ča smo na ovomu svitu..." ili "Danas jesmo, sutra nismo...". Život se sori ka izdrobjena meda u jedan tren, nikad ne znaš kad će past.

A kažu da je tamo kad odeš najlipše, da se niko ne vraća, jer je tamo puno lipo. Ali malo je dobrovoltjaca šta oće tamo prije vrimena, ali neće se niko izmotat: "E uteč ćeš ti Jerki, svi će doći na red." A za Isukrsta da to nije tako, zamisli da se moreš izmotat, oću reć da moreš platit da te tamo ne odvedu, ja mislin da bi izili jedan drugoga, živoga bi te oderali, zgazili ko maštrapana nogon, još bi zavrtili postolon da mu criva iskoču, da ostane samo fleka od bidnoga čovika. E vidite na televiziji kako đihadisti rižu vratove. Ma šta ti je čovik, unca fibre i nema te više, di si bio i šta si radio. E zato ovo pišen di si bio i šta si radio, zato što je čovik drugačiji od beštije. Zato što negdi idje i nešto radi. A ja više neznan je li to razlika. Mećimo, ja iman pasa, pa kad san mu lipo pokaza kako će nositi drva u kuću, neš virovat, on je sva drva prinio u kuću dok san ja cipa. I unda se ja pitan, dok san sio umoran od nađaka, ko je ovde lud, a ko pametan. Niko nije još proštudira psihu od beštija a kamoli judsku, a pogotovo žensku. Evala njemu ko to rašprondi.

Nu di san se ja ovdi zapekja u filozofiju i biološku encikliku, ne znan više ama baš ništa, a kamoli ko je stariji, ili jaje ili kokoš, eto mećimo na primjer je li se znade ko je stariji, ili jaje ili kokoš? Ja ne znan koga ču pitat, morat ču to rašprondit sa don Stipanon, kažu mi da to svećenici znadu. Baš ču ga pitat ka' ga vidin. Još san van tio ništo reć ali ne bi vas tio puno ždriblat i masirat. Mećimo da nešto čovik ukrade, unda možda ga grize savjest, a možda nije, jer ja ne znan imaju li svi judi savjest, grize li ih sve savjest? Pa, mećimo za božićnu ispovid odemo lipo u popa na ispovid, ali drugomu, tudemu svećeniku, ne svomu da ne bi spozna kakav si u duši, pa se lipo ispovidiš i gotovo. Ideš kući sritan i lipo proždreš ona jaja šta si jih ukra, ili ispečeš ukradenu kokoš, i gotovo, sve iznova, novi bezgrišni čovik. A ja ne znan, je li to poštено? Morat ču i ovo pitat don Stipana. Ma neću ga to sad pitat, jer je Božić uvik vrime za mir u kući i oko kuće i Božji blagoslov da svi lipo dočekamo Maloga Isusa.

Kažu da će veliki led, a nu evo ti Božić a ja još nisan obuka duge mudante, sve se izvrnilo, izmišalo, raščetalo. Ni vrimena više nisu ka šta su bila, odnio je 'java šalu.

Nu još mi je nešto palo na pamet. Kako je u nas, u Brelima, uvik bio običaj da se u kućama prave lipe, ko manje, ko veće jaslice, unda smo kad bi išli u blagosov kuća sa župnikon, mogli vidit cili repertuar "jasala".

No jedni jasala se dobro sićan u jednoga čovika, koji je lipo složio Maloga Isusa

s Materon i Jozipon, je doduše bilo je malo magare i vol, znan unda su to judi dijali sami od drveta ili izlivali od gipsa, ili pravili od gnjile i štuka, ka šta san i ja kracin štuk ko miš i pravio Maloga Isusa.

Ovi čovik je ovo sve lipo složio u kutiju od postola i sa malo maovine sve obložio. Sićan se da ga je župnik "berekinski" zapita da zašto je to stavio u kutiju od postola, na što je ovi župjanin odgovorio: "A vire ti pope, blagdani i sveci proletu ka šajeta, ja samo poklopin kutiju poklopcon pa u baul, i gotovo, spremno za dogodine!" Pop se zasmija, ja ne znan je li ovi čovik, neću ga imentovat, bio oštouman ili umobolan, ali izgleda da je lipši Mali Isus i u kutiji od postola nego nikakvi.

Evo počeo je vanka niki vitar, dolazi led, morat će obuć šotobrage, triba čuvat život, a miriše na snig. Iden ja ložit vatru, i grijat se, a Vama dragi Brejani evo jedan darak za Božić da se sitite kako se nekada blagosivalo iz starog obrednika na "ščevatu" za božićne blagdane ili na mlado lito. Vidićete kako se blagosivalo naše obiteji, živinu, poje, višnje, masline, loze, vino i sve drugo, nema šta nije blagosovljeno, a zato je i bilo svega Bogu 'vala. A jeste vidili ove godine kad nema pravoga blagosova nema ni uja ni vina.

Blagoslov puka na Novu Godinu

Na početku novog ljeta
Na prolaznost misleć svijeta,
Naše srce k Tebi leti,
Bože vječni, Bože sveti.

Dok na svijetu sve se mijenja,
Ginu ljudska pokoljenja,
Tvoji dani vječno traju
I promjene ne poznaju.

Mi pak svi smo kratka vijeka,
Sve na koncu smrt nas čeka,
Kada tome vrijeme dođe,
Mora svak da u grob podje.

Mnogi što su lani bili
U potpunoj žiča sili,
Među živim više nisu
K Tebi na sud otišli su.

Nam je Tvoja milost dala
Na kojoj Ti budi hvala,
Da možemo u životu
Slavit Tvoju još dobrotu.

U Te čvrsto vjerujemo
I tu vjeru priznajemo.
Daj da u njoj ostanemo
Dok se svijetom rastanemo.

Klanjam se dušom smjernom
Tvom Božanstvu neizmjernom.
Gospodom Te priznajemo
Posve Ti se podlažemo.

Ufamo se da ćeš nama
Po Kristovim zaslugama
Oprostiti sve krivine,
Grešne misli, riječi, čine.

I da ćeš nam pomoći dati,
Budemo li Tebe zvati,
Da se djela zlih klonimo
Dobra djela da činimo.

A kad život dođe kraju,
Da ćeš dat nam u svom raju,
Kao dar za službu vjernu
Rajsku sreću neizmjernu.

Ljubimo Te, dobri Oče,
Koji svima dobro hoćeš.
I sav život ljubit ćemo
I Tvoj zakon vršit ćemo.

Za sve grijeha kajemo se
I srca Te naša prose:
Ne daj više da nam nogu
Skrene s puta svetog Tvoga.

Sve što dobra imali smo
To od Tebe primili smo.
Na svakom Ti hvala daru
Svih dobara, Gospodaru.

I kad nam je trpjelo bilo
Za naše je dobro bilo,
Premda često ne vidimo
Zašto patnje podnosimo.

Blago na nas, gledaj s neba.
Daj nam, Oče, što nam treba:
I za dušu i za tijelo
Sada i kroz žice cijelo.

O, naš Oče milostivi,
Koji hraniš sve što živi,
I nas uvijek brižno hrani
I oda zla svakog brani.

I kad bol nas stigne koja
Nek nas jača milost Tvoja:
Da u boli ne klonemo
Da je mirno podnesemo.

Svima koji suze liju
Radi jada što ih biju,
Gorke suze ti osuši
I utjehu daruj duši.

Bože mira i ljubavi,
U sva srca ljubav stavi,
Rat i svađe sve ukloni
I mir trajni nam pokloni.

Nek u miru sviče zora
Svaki dan vrh naših gora.
Nek u miru dan nam teče
Nek u miru stiže veče.

Tebi, od kog dobra sva su
Što ih širom svijeta rasu.
Svoju molbu upravljamo
Tvoj blagoslov zazivamo.

Svemoguću digni ruku,
Daj blagoslov svome puku
Sada ovdje okupljenom
I po svijetu raspršenom.

Blagoslovi Crkvu svetu,
Dobru majku svemu svijetu,
Koja put nam u raj kaže
I u nj doći nam pomaže.

Blagoslovi neba care,
Sve crkovne poglavare.
Neka dobro upravljaju
I nek dobar primjer daju.

Blagoslovi najprvoga
Poglavaru vrhovnoga,
Najvećega svećenika,
Isusova namjesnika.

S njim svećenstvo Crkve svete,
Što Ti služi i štuje Te,
Sve biskupe i župnike
I ostale svećenike.

Blagoslovi redovnike
I sve ljude pokornike
Blagoslovi redovnice
I ostale sve djevice.

Blagoslovi, Kralju raja,
Sve oblasti našeg kraja
Da zakone štuju Tvoje
I pravedno pravdu kroje.

Blagoslovi još uz ine
Ovog mjesta starještine,
Neka svoju službu čine
Bez nemara i krivine.

Blagoslovi, Bože velji,
Domačine obitelji
I njihove drugarice
I u svemu pomoćnice.

Neka dužnu čast Ti daju
Djecu dobro odgajaju
Tvoj im nauk tumačeći
I u dobru prednjačeći.

Blagoslovi djecu mladu
Koja zlo još ne znadu,
Da uzrastu tijelom zdravi
I kršćani budu pravi.

Blagoslovi kroz sve žice
I djevojke i mladiće.
Nek Ti uvjek budu vjerni,
Blagi, čedni, čisti, smjerni.

Blagoslovi ostarjele,
Što još neće živjet vele.
Nek se Tebi posve dadu
I nek u Te stave nadu.

Daj blagoslov svoj težaku
I pomoć mu pružaj svaku,
Nek mu rodi sve što sadi
Nek uspijeva sve što radi.

Od polja mu tuču udalji
Samo blagu kišu šalji,
Te mu njome polje rosi
Nek dobar plod donosi.

Blagoslovi sve živine
Što mu koju korist čine,
I odstrani sve što škode
I što kvare poljske plode.

Blagoslovi i ribare
I putnike i mornare.
Na putu ih svuda prati
I kući ih zdrave vrati.

Blagoslovi i radnike
I ostale trudbenike,
Da imaju plod od rada,
Da ne trpe nikad glada.

O naš Oče, pun dobrote,
Blagoslovi sve sirote,
Što su ljudske bez zaštite
Nek ih Tvoje ruke štite.

Blagoslovi, Kralju slave,
Sve narode i države.
Daj da svi Te upoznaju
I da svi Ti slavu daju.

O nebeski Oče sveti,
I vjernih se mrtvih sjeti.
Pokoj vječni daruj njima
U nebeskim dvorovima.

Premda ja sam grešnik bijedan
I službenik Tvoj nevrijedan,
Kralju neba uzvišeni,
Daj blagoslov Svoj i meni.

I blagoslov što će sada
Izreć iznad svoga stada
I podijelit rukom svojom
Ti potvrди rukom Tvojom.

Nek im bude dobra vrelo
Kroz njihovo žice cijelo,
I kad s ovog svijeta pođu
Daj da u raj k Tebi dođu.

Amen.

Svima skupa lip i berićetan Božić

Vaš Nediljko Tomaš Dominik

BRELA

Brdo iznad mora, prostrlo je stine
i čuva ozgora breljanske zidine.
S Biokova striže, bura, lozu škrtu
i, uz more bliže, masline u vrtu.

Rvali se pređi prot' bure i tata,
noseći na leđin sveti križ Hrvata.
Na kopnu i moru; ribar' i 'ajduci –
gledali su zoru, s krunicon u ruci.

Evo i nagrade! Za sve trude, muke –
sveti Stipan dade blagoslov u ruke.
Stara Berulija cvate punin cvaton.
Žarko sunce sija i zrcali zlaton.

Leti galeb bili, pokraj mora čista.
Vila, sva u svili, ponad Brela, blista.
'Tice poje gajen, uz brnistru žutu –
je l' to hodin rajen, il' san tek na putu?

A kad uzgor krenen, blaga iskra vrca.
Ka' dite se prenen, užarenog srca,
jer mi svitli svitlost; crikvi i kapela.
Vapin Božju milost – vratit se u Brela.

Ante Nadomir Tadić Šutra
U Brelima 14. ožujka g. G. 2014.

GOSPA KARMELSKA BRELA 2014.

Braćo i sestre, dragi štovatelji Gospe Karmelske!

Već godinama Gospa Karmelska, posebno sve Vas koji ste rodom u ljepotici hrvatskog Karmela, ovdje u Brelima, vraća se Vašim izvorima i uvijek Vam je drago ovdje doći, jer nas blagdan Gospe Karmelske, kao i svi njezini blagdani unose u otajstvo našega života.

Stavlja nas sve u ozračje proslave u kojoj Blažena Djevica Marija svijetli kao najljepši plod ljudske suradnje s Bogom. Ona je dika i ponos roda našega. Danas smo došli k Majci Mariji Gospici Karmelskoj ponosni i zahvalni za dar vjere i sve one milosti koje se ovdje na ovom svetom mjestu već stoljećima žive. Utječemo se našoj dobroj Majci, dolazimo s našim snovima, ali i s našim poteškoćama, ne samo kao pojedinci, već kao članovi ovoga društva i hrvatskog naroda.

Marija je plod Božje ljubavi i ljudske nesebičnosti u svakom pouzdanju. Njezinim životom sam Bog nam objavljuje što je pripravio onima koji ga ljube. Zato blažena Djevica pjeva veličanstveni *Magnifikat* - hvalospjev svoje duše i mi ga ovdje na njezin blagdan zajedno s njom danas posebno pjevamo: „*Veliča duša moja Gospodina i klikće duh moj u Bogu mome Spasitelju!*“

Njezin hvalospjev je izvrstan putokaz čovjeku koji traži radost i koji često klone pred nesigurnostima i vlastitim nemogućnostima da ostvari ono što smatra potrebnim i dobrim. Hvalospjev *Veliča* kao da ponovno iščitava Deset Božjih zapovijedi, te sažima povijest Crkve svježinom ispunjenja u Isusu Kristu, njegovom životu, muci i uskrsnuću.

Dragi Gospini štovatelji, dopustimo da nas povedu poznati Marijini usklici prema Bogu, kako bismo otkrivali ljepotu kršćanskoga života. U Gospinu se hvalospjevu nalazi svaka životna prilika, svaki ljudski izbor – za Boga ili protiv Boga. U tom hvalospjevu nalazimo cjelovitost ljudskih iskustava, otkrivamo Božje i ljudske korake. Marija, nošena vjerom, jasnim riječima govori gdje treba tražiti uzroke naših nezadovoljstava i sukoba.

Čovjek koji nije zahvalan Bogu; koji nije naučio davati hvalu Bogu, uvijek je u opasnosti da se osjeti zakinutim, jer samo sebe smatra dostojnjim hvale.

Bog nam u svojoj **Prvoj zapovijedi** progovara da je on Gospodin i Gospodar, te da čovjek – ako želi biti sretan – ne smije tražiti nadomjestak za Božju veličinu. Marija ispovijeda tu prvotnost. Njezina prva riječ jest radost zbog Božje veličine; samo On se može zvati velikim. To otklanja kušnju pomisli da bilo koji čovjek ili zemaljski cilj može zamijeniti Boga. Marija nas uči slaviti Boga. Tako jednostavno, ali presudno za život upravo je znati prepoznati Božju veličinu u raznim životnim okolnostima. Sve drugo guši ljepotu ljudskoga bića i vodi u nijekanje ljudskoga dostojanstva i zatiranja ljudske sreće.

Bog zapovijeda da se njegovo ime ne izgovara uzalud, a Marija ispovijeda da njezin duh kliče u Bogu. Samo riječ izgovorena u Bogu poštije Drugu zapovijed. Njezina je riječ kliktaj, oduševljenje, ushit. To je riječ koja pred Boga dovodi drugoga čovjeka. Veseli se njegovoj prisutnosti i otklanja sve što čovjeku prijeći da mu život preraste u pjesmu hvale. Marija po svome susretu s Bogom prepoznaje Spasitelja koji ju je na poseban način pogledao i prožeо Duhom Svetim. Po njezinu Sinu taj je pogled upućen svakomu od nas. Prihvatajući njegovu prisutnost, niti jedna životna okolnost ne ostaje bez smisla. Neznatnost postaje dragocjenost i prerasta u blaženstvo. Time ljudska mjerila vrijednosti nemaju istu važnost, jer se sve mjeri kršćanskom mjerom blaženstva. Ova zapovijed upozorava na uzaludnost da čovjek o Bogu govori na ljudski način.

Kako je Marijin život vezan uz **svetkovanje dana Gospodnjega?** Dok često mislimo da smo mi nositelji odnosa s Bogom, da istinsko bogoštovlje ovisi o nama, Marija upućuje na ono što Bog čini za čovjeka: „*Velika mi djela učini Svesilni, sveto je ime njegovo.*“

Uvijek Bog čini prvi korak. Bog nas oslobađa od okova grijeha i smrti, te nas osposobljuje gledati onkraj ograničenosti zemaljskih okolnosti kojima smo uvjetovani.

Slaviti dan Gospodnjii, ići svake nedjelje na svetu Misu znači dati prostora Bogu, kako bi čovjek dosegao puninu. Bez bogoštovlja, bez vremena koje uprisutnjuje vječnost na zemlji, ljudski život postaje ograničen, zarobljen i besplodan.

Nadalje, kakav je Marijin odnos o poštivanju **Četvrte Božje zapovijedi.** Poštivanje roditelja i starijih, poštivanje spomena na žrtvu kojom se drugi zauzimaju za naš život, ukorijenjeno je u dobroti koju Bog očituje kroz sva pokoljenja. Marija tu zapovijed ne stavlja u sociološki imperativ, nego u prostor milosti. Roditeljstvo nije tek neko ljudsko pravo, nego milost koju su ljudi pozvani živjeti snagom Božje dobrote i ljubavi. Tko brani dostojanstvo braka i ljubavi, taj brani Boga, taj ne može nikako propasti i pod cijenu da izgubi osobnu karijeru i život. Zar konačno svaki Hrvat nije svjestan – da su pusta obećanja bez pokrića opustošila nas i gospodarski i demografski.

Zatvorena su tolika radna mjesta, rodilišta i razredi, te ono najgore, zatvorena su vrata srdaca, odgovornosti, suradnje, solidarnosti i poštenja.

„Nažalost i dalje ostajemo samo zemlja obećanjâ, a imamo sve uvjete da postanemo Obećana zemlja. K tomu, na naša vrata dovode se misionari novoga poganstva koji žele obezvrijediti moralne i duhovne, tradicionalne i kulturne vrijednosti hrvatskog naroda, i to one najvažnije, prirodne i nosive života, naroda i društva: brak i obitelj.“

Čovjek koji ne poštuje Božja polazišta čini nasilje, i prepusta sebe oholosti.

Marija izgovara rečenicu koja se prečesto čita samo u političkoj opciji: „*Silne zbací s prijestolja, a uzvisi neznatne*“.
Ova bezizlazna situacija velikog broja nezaposlenih i krize na svim životnim razinama tolike mlade ljudi tjeru u ralje različitih ovisnosti. Koje su to najčešće ovisnosti bez kojih toliki naši mlađi, pa i stariji svaki dan ne mogu živjeti, a koje neumorno ugrožavaju njih same i njihove najbliže. Poražavajuća je statistika koja se provodi u našim srednjim školama o konzumiranju alkohola i droge, a kod starijih ovisnost o kocki i kladiionici. Kako ostati ravnodušan dok se u ovakvom društvenom stanju ovih dana u našoj domovini, u Splitu i Hvaru, službeno organizira „*Ultra Europe 2014.*“ koja pod zaštitom globalnog kapitala truje ovim ovisnostima mlađog čovjeka.

Kako podnositi voljenu osobu koja je upala u ralje ovih ovisnosti? Koliko puta trebam dati novu šansu voljenoj osobi koja svaki dan radi svoje ovisnosti povrijeđuje moje ljudsko dostojanstvo?...

Bez Boga, braćo i sestre, nijedne se ovisnosti nećemo moći oslobođiti i bez Boga nijednu osobu koja je u raljama ovisnosti nećemo moći sami prihvati niti joj oprostiti.

No, s Bogom postaje sve drukčije. U tim okolnostima tko se na Boga osloni, Gospa je tko zna koliko puta za nas kod Boga svojim zagовором tolikim ljudima pomogla i čudo isprosila.

Mi vjernici, obdareni Božjim prihvaćanjem, znamo da Bog ne zaboravlja svoja obećanja, kao i to da nam njegova dobrota nije skrivena, Njegovu istinu nitko ne može uništiti.

Razni znanstveni pristupi pokušavali su odgometnuti otkud tolika privrženost hrvatskih vjernika Blaženoj Djevici Mariji i zašto toliki, i mlađi i stariji, neumorno iz godine u godinu diljem naše Domovine, posebno u ovo ljetno vrijeme, hodočaste u marijanska svetišta. To je itekako uznemiravalo one koji su željeli drukčiji odnos hrvatskog naroda prema katoličkoj vjeri, a nažalost takvi su i danas u vrhu državne vlasti. Na to se pitanje nipošto ne može odgovoriti samo sociološkim kriterijima. Štoviše, čini se da se tim pristupom zapravo otkriva najmanje bitnih razloga.

Marija svijet vidi kroz prizmu ljubavi Boga prema čovjeku u kojoj i za trpljenje može reći :“*Veliča duša moj Gospodina*“. Trpljenje u kojemu čovjek sama sebe stavlja u središte teško je podnošljivo; ono umara i oduzima životnu snagu. Zbog toga smo svi mi danas ovdje, na blagdan Gospe Karmelske, jer u Mariji prepoznajemo vjernicu i Majku koja je hrvatskim vjernicima podizala pogled prema nebu, prema Božjem planu i vječnosti. Mnogi su nas Hrvate prisiljavali da hodamo srušena pogleda. A tada su koraci kraći, vidokrug ne seže daleko, ruke su zgrčene, odnosi s drugima umjetni i neplodni, a duše žalosne i prazne. Stav koji sputava podizanje pogleda znak je poslušnosti čovjeka opterećena strahom i materijalnim dobrima ovozemaljskog života. Poslušnost Bogu ima drukčiji stav: radostan pogled prema visinama, prema Nebu te spremnost da se susretne bližnje i da im se pomogne. Svaki blagdan Blažene Djevice Marije objavljuje prihvaćenost čovjeka u Božju stvarnost.

Marija nam otkriva istinu o našemu životu; onu koju osjećamo duboko u sebi, u kojoj smo najviše ljudi. Neumorni tražitelji istine, hrvatski branitelji često su se stavljali pod njezinu zaštitu, molili njezin zagovor i krunicom oko vrata i u ruci tražili njezinu pomoć i zaštitu. I uvijek su uz njezinu pomoć dobivali posebne milosti za nove životne pobjede.

Braćo i sestre, slaveći Gospu Karmelsku otkrivamo prije svega tijek njezina zemaljskoga života, koji je dostojan nebeske slave, a koji je nama uzor da i naš zemaljski život postane dostojan nebeske slave, jer nam je iz nebeske slave i na brdu Karmel progovorila, kao što iz godine u godinu progovara svima Vama i ovdje na ovom svetom mjestu u Vašim Brelima.

Stoga smo potaknuti i pozvani razmotriti koliko je tijek našega zemaljskog života toga dostojan, koliko je on pravi odgovor na Božji poziv. Pitajmo se, ima li u našem životu nedostojnoga, nečasnoga što je nedostojno Božjim očima i što iznakazuje naš osobni lik te nas čini bolesnima i nesposobnima za ljudski život, za izgradnju obitelji, o kojoj ovisi čitav naš hrvatski narod?

Znamo, kao što postoji povijest grijeha, postoji i povijest svetosti, povijest pobožnosti, pravednosti i nesebičnosti, povijest čiste ljubavi prema Bogu i iskrene ljubavi prema čovjeku. To je također povijest kršćanstva, pa i u našem hrvatskom narodu tijekom svih stoljeća otkad smo primili kršćanstvo pa sve do danas.

I danas, na blagdan Gospe Karmelske, pitamo se gdje je pravi put i mogućnost da se živi dostoјno, časno i moralno, u skladu s pozivom koji imamo kao pojedinci, kao obitelji i kao hrvatski narod? Odgovor nalazimo u Mariji, u njezinom životu. Ona nam pokazuje put. Mjerilo je njezin hvalospjev *Veliča*. A za nas vjernike najviše mjerilo je u tome da poput Marije budemo dostoјni nebeske slave. Dok se u Hrvatskoj često govori o nečasnom, nedostojnom, o nemoralnom, mi se vjernici moramo pitati kako dostići časno, moralno i sveto, na što nas neumorno poziva Marija u svim svojim ukazanjima od Karmela, preko Lurda, Fatime, Sinja sve do najnovijih ukazanja u Međugorju.

Dragi roditelji, vi dobro znate kako se u svakidašnjem životu, u tom malom skrovištu života gdje se proživljava dio djetinjstva, stvara novi čovjek, novo društvo i nova budućnost.

Braćo i sestre, dragi Gospini štovatelji, molimo svjetlo i snagu za svaki novorođeni život, molimo za život naše djece i mladeži. Molimo da životi naše djece rastu kroz život molitve, kroz život obiteljske topline i ljubavi. Kroz molitvu smo uvijek u Božjim rukama, pa bilo što se u našem životu dogodilo. Iako sve oko nas govori o tjeskobi, mi ovdje danas u slavlju Gospe Karmelske pjevamo zahvalu Bogu.

Dok se čini da pobjeđuje zlo, mi se trudimo oko dobra; dok se susrećemo s vlastitom patnjom i trpljenjem svojih bližnjih, ne prestajemo se Mariji s pouzdanjem moliti. Dok nam se život nasilno želi vezati uza zemlju, mi gledajmo u našu nebesku Majku Gospu Karmelsku, koja nam sa svetog brda Karmela – zrcali sjaj naše konačne blaženosti.

Bez oholosti, u svojim potrebama i prazninama, dižemo oči k Onomu koji je „*pogledao na neznatnost službenice svoje*“. U našem vjerničkom hodu neka nam neprestano pred očima kao poticaj budu riječi našega mučenika i blaženika, kardinala Alojzija Stepinca: „*Ne bojim se za budućnost hrvatskog naroda dok bude štovao Mariju.*“

Ništa nije nemoguće kad nas vodi i podržava Marija. Ona je bila prva koja je povjerovala u ono što je bilo nemoguće – isticao je više puta u svom pontifikatu sveti papa Ivan Pavao II; veliki štovatelj Marije i prijatelj našega hrvatskoga naroda.

I na koncu s ovog svetog mjesta smijemo moliti:

*O Gospe Karmelska Tebi su se naši
predi ovdje u Brelima zavjetovali i
predali sebe i sve svoje pod tvoj moćni
zagovor. Zato, ti i mi u ovom slavlju
kličemo Majka si naša bila, Majka i
nadalje budi. Tako je to bilo od stoljeća
sedmoga, tako neka bude i danas i
sutra i kroz sve vijeke vijeka.*

Amen!

Pater Josip Sremić, SJ

USUSRET VELIKOJ OBLJETNICI

Nova 2015. godina, a napose mjeseci srpanj i kolovoz bit će u znaku obilježavanja i proslave velike obljetnice crkve Gospe od Karmela.

Slavit ćemo i obilježavati 300- tu obljetnicu početka gradnje zavjetne crkve za čiju gradnju najveće i neizmjerne zasluge ima sluga Božji biskup Nikola Bjanković.

Uoči 300-te obljetnice započeli smo već ove godine prigodno obilježavanje u nedjelju 10. kolovoza na spomendan smrti sluge Božjega biskupa Nikole Bjankovića. On je započeo gradnju zavjetne crkve koju je nazvao Gospa od Pobjede, a na čast i u slavu glasovite pobjede hrvatskih kršćanskih branitelja protiv turske vojske kod Sinja 15.kolovoza 1715. godine. Puk je crkvu nazivao krasnim hrvatskim izričajem Gospa od Slavodobića. Sluga božji biskup Nikola Bjanković umro je 10. kolovoza, na blagdan sv. Lovre 1730. godine. Pred oltarom u crkvi je postavljena ploča na kojoj piše da je tu utroba sluge Božjega Nikole Bjankovića koji je prema ondašnjim običajima bio balzamiran i pokopan u crkvi sv. Marka u Makarskoj.

Prisjećanje, molitve i sv. Misu za slugu Božjega biskupa Nikolu Bjankovića imali smo ove godine na blagdan sv. Lovre mučenika 10. kolovoza u crkvi Gospe od Karmela. Svetu Misu u njegovu čast predvodio je biskup sisački mons. Vlado Košić. U kratkim crtama biskup je govorio o zaslugama biskupa Nikole Bjankovića za gradnju ove zavjetne crkve Gospe od Pobjede. Biskup je bio potaknut i inspiriran pobjedom nad Turcima prema čudotvornom zagovoru Gospe Sinjske čija je slika za vrijeme turske opsade bila u tvrđavi gdje je prenesena iz samostana da je Turci ne oskvruju. Biskup je u propovijedi naglasio da se i danas posebice trebamo utjecati zagovoru blažene Djevice Marije pred najezdom bezbožnog liberalizma, moralnih zala i izopačenosti umotanih u celofan prema diktatu zdravstvenog odgoja, a koji se nameće u hrvatske škole, napose u očuvanju obitelji i braka kao fundamentalnih vrijednosti kršćanskog života.

Zdravko Pervan

DOBRI DUH I MORALNA VERTIKALA VATRENIH

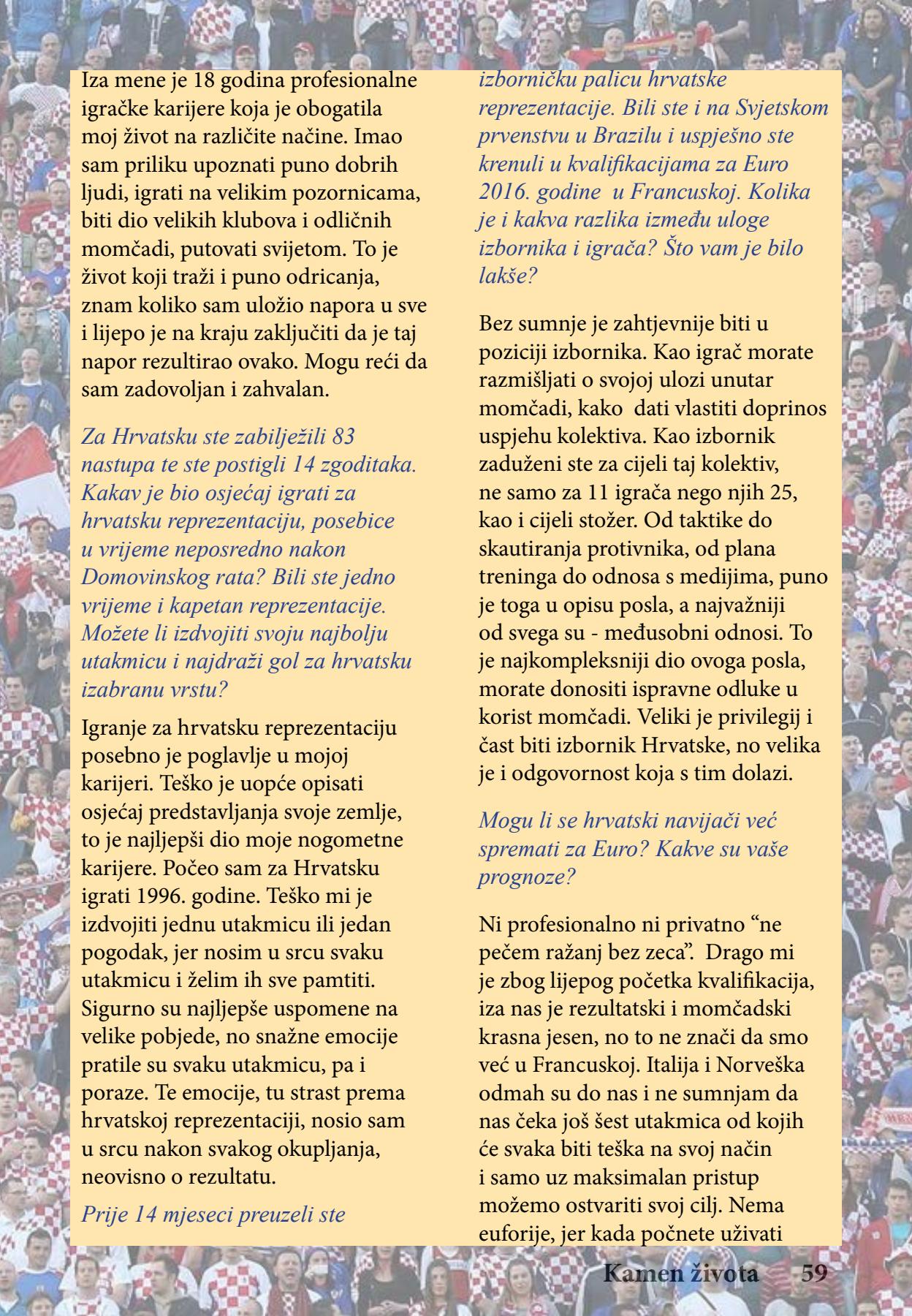
Niko Kovač (Berlin, 15. listopada 1971.) bivši je hrvatski nogometni reprezentativac i reprezentativni kapetan. Trenutačni je izbornik hrvatske nogometne reprezentacije. Profesionalni je nogomet Kovač započeo igrati u berlinskoj Herthi, nastupao je i za bundesligaše Bayer Leverkusen, Hamburger SV te Bayern München, a igračku je karijeru okončao u austrijskom Red Bull Salzburgu. Za Hrvatsku je izabranu vrstu debitirao 1996. godine i do 2008. godine ubilježio 83 nastupa te postigao 14 pogodaka. Niko je bio igrač sredine terena, odličan u obrambenim zadatcima. Postao je nezamjenjiv u izabranoj vrsti izbornika Zlatka Kranjčara, koji mu je dao kapetansku vrpcu, a povjerenje mu je ukazao i sljedeći izbornik,

Slaven Bilić. Nakon što je bio pomoćni trener u Red Bull Salzburgu i vodio hrvatsku reprezentaciju do 21 godine, dana 16. listopada 2013. godine imenovan je izbornikom A-vrste umjesto Igora Štimca. Stariji je brat nogometaša Roberta Kovača. Živi s obitelji u Salzburgu, a ljetni odmor i povremeni boravak provodi u Brelima u obiteljskoj kući koju je napravio prije nekoliko godina.

Razgovor s izbornikom vatrenih Nikom Kovačem obavio je urednik don Stjepan Lončar.

Nogometnu karijeru započeli ste u berlinskoj Herthi, a igrali ste još za nekoliko njemačkih klubova i na kraju završili igračku karijeru u austrijskom Red Bull Slazburgu. Igrali ste i za hrvatsku izabranu vrstu od 1996. do 2008. godine. Kako ste zadovoljni svojom igračkom karijerom?

Iza mene je 18 godina profesionalne igračke karijere koja je obogatila moj život na različite načine. Imao sam priliku upoznati puno dobrih ljudi, igrati na velikim pozornicama, biti dio velikih klubova i odličnih momčadi, putovati svijetom. To je život koji traži i puno odricanja, znam koliko sam uložio napora u sve i lijepo je na kraju zaključiti da je taj napor rezultirao ovako. Mogu reći da sam zadovoljan i zahvalan.

Za Hrvatsku ste zabilježili 83 nastupa te ste postigli 14 zgoditaka. Kakav je bio osjećaj igrati za hrvatsku reprezentaciju, posebice u vrijeme neposredno nakon Domovinskog rata? Bili ste jedno vrijeme i kapetan reprezentacije. Možete li izdvojiti svoju najbolju utakmicu i najdraži gol za hrvatsku izabranu vrstu?

Igranje za hrvatsku reprezentaciju posebno je poglavje u mojoj karijeri. Teško je uopće opisati osjećaj predstavljanja svoje zemlje, to je najljepši dio moje nogometne karijere. Počeo sam za Hrvatsku igrati 1996. godine. Teško mi je izdvojiti jednu utakmicu ili jedan pogodak, jer nosim u srcu svaku utakmicu i želim ih sve pamtitи. Sigurno su najljepše uspomene na velike pobjede, no snažne emocije pratile su svaku utakmicu, pa i poraze. Te emocije, tu strast prema hrvatskoj reprezentaciji, nosio sam u srcu nakon svakog okupljanja, neovisno o rezultatu.

Prije 14 mjeseci preuzeli ste

izborničku palicu hrvatske reprezentacije. Bili ste i na Svjetskom prvenstvu u Brazilu i uspješno ste krenuli u kvalifikacijama za Euro 2016. godine u Francuskoj. Kolika je i kakva razlika između uloge izbornika i igrača? Što vam je bilo lakše?

Bez sumnje je zahtjevниje biti u poziciji izbornika. Kao igrač morate razmišljati o svojoj ulozi unutar momčadi, kako dati vlastiti doprinos uspjehu kolektiva. Kao izbornik zaduženi ste za cijeli taj kolektiv, ne samo za 11 igrača nego njih 25, kao i cijeli stožer. Od taktike do skautiranja protivnika, od plana treninga do odnosa s medijima, puno je toga u opisu posla, a najvažniji od svega su - međusobni odnosi. To je najkompleksniji dio ovoga posla, morate donositi ispravne odluke u korist momčadi. Veliki je privilegij i čast biti izbornik Hrvatske, no velika je i odgovornost koja s tim dolazi.

Mogu li se hrvatski navijači već spremati za Euro? Kakve su vaše prognoze?

Ni profesionalno ni privatno "ne pečem ražanj bez zeca". Drago mi je zbog lijepog početka kvalifikacija, iza nas je rezultatski i momčadski krasna jesen, no to ne znači da smo već u Francuskoj. Italija i Norveška odmah su do nas i ne sumnjam da nas čeka još šest utakmica od kojih će svaka biti teška na svoj način i samo uz maksimalan pristup možemo ostvariti svoj cilj. Nema euforije, jer kada počnete uživati

u samozadovoljstvu lako dođe do opuštanja, a opuštanje vodi u loš pristup i loše nastupe. To ne smijemo dopustiti, moramo nastaviti kako smo krenuli.

Hrvatska vas javnost smatra velikim domoljubom i bogoljubom. Što za vam to znači ?

Za mene je ljubav prema domovini jedna od vrijednosnih odrednica svake osobe. Ljubav prema Hrvatskoj, prema mojoj zemlji i mojim ljudima, ljubav i otvorenost prema svakom čovjeku - sve je to isprepleteno i proizlazi iz ljubavi prema Bogu. Imao sam sreću da sam se bavio i još se bavim poslom gdje kroz nastupe hrvatske reprezentacije činimo nešto pozitivno za našu zemlju. Pritom mislim i na promociju naše zemlje u inozemstvu i okupljanje Hrvata oko istog cilja - uspjeha Vatrenih.

Poznato je da ste praktični vjernik.

Kakvu je ulogu vjera odigrala u vašem dosadašnjem životu?

Vjera je jedan od temelja na kojem sam gradio i gradim svoj život, izvor životnih vrijednosti prema kojima mogu donositi odluke. Bez Božje pomoći ne bih ostvario ono što jesam u životu. Vjera mi je izvor potpore u dobrom, a posebice u izazovnim i teškim situacijama - na vjeru i Boga se uvijek mogu osloniti i osnažiti.

Obiteljski ste čovjek. Svjedoci smo kako su bračni i obiteljski odnosi sve više u krizi. Bez zdravih i stabilnih obitelji nema zdravog društva. Imate li nekakav recept za sretan brak i obiteljski život?

Ne znam postoji li univerzalan recept jer je svaka osoba drugačija, no po vlastitom primjeru znam koliko su važni iskrenost, povjerenje, lojalnost, poštovanje, otvorenost, tolerancija. Svaki dan donosi nove izazove. Moja obitelj i bliski prijatelji su mi uz vjeru

glavni oslonac u životu, u tom uskom krugu uvijek znam da mogu pronaći potporu i ljubav.

Božić je najradosniji kršćanski blagdan. Kako ćete ga proslaviti i što biste poručili čitateljima našega glasila za ovaj blagdan?

Božić ću, kao i uvijek kada to mogu, proslaviti u užem krugu svoje obitelji. To je uistinu najradosniji kršćanski blagdan kada možete osjetiti ljubav

među ljudima, bliskost i toplinu koju se moramo truditi pokazivati i kroz cijelu godinu. Poruka? Želim svima blagoslovjen Božić, puno zdravlja, vjere i uspjeha u 2015. godini te da svi pokazujemo ljubav prema drugima, a da posebno otvorenih srca budemo prema onima koji imaju manje od nas.

PASTORALNI ŽIVOT ŽUPE

KRŠTENI U ŽUPI BRELA U 2014.

01. MLADEN TOMAŠ, sin Antin i Ernin, r. 12. 01. 2014. kr. 02. 03. 2014.
02. MAJA URSIĆ, kći Dinova i Meteje Kesić, r. 25. 02. 2014. kr. 27. 04. 2014.
03. NARDA FILIPOVIĆ, kći Marijova i Anerina, r. 04. 04. 2014. kr. 18. 05. 2014.
04. KAYA ŠANTEK, kći Branimirova i Anina , r. 07.12. 2013. kr. 21. 06. 2014.
05. IVAN BOBANAC, sin Nedjeljkov i Elenin, r. 06.12. 2013. kr. 08. 08. 2014.
06. NEVENA ŽAMIĆ, kći Mariova i Dubravkina, r. 7. 6. 2014. kr. 05.10. 2014.
07. IVAN VITO VRANEŠIĆ sin Berislavov i Irenin, r. 11.11. 2013. kr. 27.09. 2014.
08. JURE VASIK, sin Marinkov i Jelenin, r. 04.07. 2014. kr. 09.11.2014.
09. PETRA JAKIR, kći Tonijeva i Ivanina, r. 05. 09. 2014. kr. 07.12. 2014.
10. LUCIJA ŠOŠIĆ, kći Markova i Željkina, r. 04. 09. 2014, kr. 21.12. 2014.
11. NIKO BEUS, SIN TEA I NIKOLINE, r. 18. 01. 2014, kr. 07. 12. 2014
12. MARIJA JOSIPOVIĆ, kći Stipe i Marije, r. 21. 09. 2014. kr. 26. 12. 2014.

UMRLI U ŽUPI BRELA 2014.

01. MARICA NOVAK, r. 20.11.1919. Čikeši, u. 19. 01. 2014. Brela.
02. BRANKO JUKIĆ, r. 17. 05. 1941. Sinj, u. 23.01.2014. Split.
03. VIDANKA RIBIČIĆ, r. 15. 06.1945. Brela, u. 23. 01. 2014. Zagreb.
04. LJUBA SIKIRIĆ, r. 08.10.1933. Šipovik, u. 15.01.2014. Split.
05. TILDA JAKIR, r. 19.11.1936. Brela, u. 31.01.2014. Split.
06. KARME MEDIĆ, r. 15.07.1931. Brela, u. 02.02.2014. Brela.
07. JURE ŠOŠIĆ, r. 03.11.1939. Brela, u. 11.01.2014. Brela.
08. MAJA ZELIĆ, r. 10.02.1957. Kamenmost, u. 22.02.2014. Split.
09. SLAVKA ŽAMIĆ, r. 10.10.1924. Brela, u. 30.03.2014. Brela.
10. GORDAN ZUBANOVIĆ, r. 28.08.1966. Split, u. 11.05.2014. Split.
11. ANKA JOZIPOVIĆ, r. 24. 03.1945. Brela, u. 25. 05. 2014. Brela.
12. STIPE JURIĆ, r. 22.07.1942. Brela, u. 26. 05. 2014. Split.
13. IVICA ŠOŠIĆ, r. 14.11.1948. Zagreb, u. 07.06. 2014. Brela.
14. RATKO BOLOVIĆ, r. 16.01.1969. Makarska, u. 17.07.2014. Vrpolje.
15. MARIJA IVANAC, r. 11.01. 1954. Baška Voda, u. 01. 08. 2014. Brela.
16. BLAŽENKA CAREVIĆ, r. 04.02.1931. Brela, u. 13.08.2014. Zadvarje.
17. RUŽICA ŠOŠIĆ, r.22.01.1955. Kučiće, u. 15.08.2014. Brela.
18. IVA ŠOŠIĆ, r. 16.05.1929. Cista Velika, u. 19.08.2014. Brela.
19. STIPE CAREVIĆ, r. 07. 09. 1938. Brela, u. 02.10. 2014. Split.
20. NEDA ŠOŠIĆ, r. 24. 08.1924. Brela, u. 22.10.2014. Brela.

VJENČANI U ŽUPI BRELA 2014.

01. Želimir Nikolić, sin Pavlov i Terezijin iz Makarske i Ivana Čuljak, kći Zvonkova i Marićina iz Brela, vj. 15.02.2014. u crkvi Sv. Stjepana.
02. Mario Tomaš, sin Antin i Rajkin iz Brela i Mateja Božinović, kći Josipova i Ankina iz Splita/Brela, vj. 27.09.2014. u crkvi Sv. Stjepana.
03. Ante Zovko, sin Marinkov i +Jadranke iz Širokog Brijega i Klara Klarić, kći Antina i Perlina iz Brela, vj. 08.09.2014. u crkvi Sv. Stjepana.
04. Toni Jakir, sin Ivičin i Asjin iz Brela i Ivana Marinović, kći Sinišina i Milina iz Makarske, vj. 29.11.2014. u crkvi Sv. Stjepana.
05. Boris Mlikota, sin Ivičin i Marijin iz Zagvozda i Nada Marušić, kći Ivina i Jolandina iz Brela, vj. 06.12.2014. u crkvi Sv. Stjepana.

POPIS KRIZMANIKA ŽUPE SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA U BRELIMA

1. DUJE BEKAVAC
2. MARTA BEKAVAC
3. TOMISLAV BOLOVIĆ
4. ANA CAREVIĆ
5. ANTE ĆELIĆ
6. ANTE JAKIR
7. ANTE JAKIR
8. LOVRE MAKJANIĆ
9. ANA MARTINOVIC
10. KRISTIJAN RIBIČIĆ
11. KRISTINA SIKIRIĆ
12. MARE SOKOL
13. MATE STANIČIĆ

POPIS PRVOPRIČESNIKA ŽUPE SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA U BRELIMA

1. MARČELINA FILIPOVIĆ
2. STELA HRASTOVIĆ
3. LARA IVANAC
4. STIPE IVANAC
5. BOBO RADIĆ
6. ANTE RIBIČIĆ
7. TEREZA SEFEROVIĆ
8. RAFAELA ŠOŠIĆ
9. ŽELJKA ŠOŠIĆ
10. NIKOLA ŠOŠIĆ
11. IVAN ŠODAN
12. MARIJELA TOMAŠ
13. NIKO ŽAMIĆ

BLAGDANSKI RASPORED

RASPORED SLUŽBE BOŽJE ZA BOŽIĆNE BLAGDANE 2014/15

Božićna isповијед četvrtak 18.12. u 16.00

Ispovijed bolesnika utorak 16.12. od 09.00 do 12.00

21.12. IV. adventska nedjelja

Sv. mise 09.00, 11.00 i 15.30

24.12. Badnjak

Sv. misa bdijenja u Solinama u 20.00

Svečana božićna ponoćka u 24.00

25.12. Božić:

Sv. mise u 09.00 i 11.00

26.12. Sveti Stjepan:

Sv. mise 09.00 i 11.00

Nakon sv. mise božićni koncert

27.12. Sveti Ivan:

Sveta misa u 09.00 kod Sv. Jurja.

Nakon sv. mise počinje blagoslov obitelji.

28.12. Blagdan sv. Obitelji

Sv. mise u 09.00, 11.00 i 15.30

31.12. Stara godina

Sv. misa zahvalnica u 16.00

01.01. 2015. Nova godina

Sv. mise u 09.00 i 11.00

04.01. 2015. 2. nedjelja po Božiću

Sv. misa u 09.00, 11.00 i 15.30

06.01. 2015. Blagdan Bogojavljenja / sv. Tri Kralja

Sv. misa u 09.00 i 11.00

11.01.2015. Blagdan Krštenja Isusova

Sv. misa 09.00, 11.00 i 15.30

MALO SMIJEHA I MUDROSTI

Dvije te stvari definiraju. Tvoje strpljenje kada nemaš ništa i tvoj stav kada imаш sve.

-nepoznati izvor

Obrazovanje je najmoćnije oružje koje možete upotrijebiti da mijenjate svijet.

-Nelson Mandela

Budite zahvalni na onome što imate, jer čete na kraju imati više. Ako se usredotočite na ono što nemate, nikada nećete imati dovoljno.

-Oprah Winfrey

Svi tvoji snovi se mogu ostvariti ako imаш hrabrosti ustrajati nad njima.

-Walt Disney

Ne leži naša sudbina u zvijezdama, već u nama.

-William Shakespeare

Tri stvari ne mogu biti dugo skrivene: sunce, mjesec i istina.

-Buddha

Mržnja je kao kad popiješ otrov i čekaš da ona druga osoba umre.

-Malachy McCourt

Čak i ako moja zemlja ostane u ratu s tvojom, zapamti, ja nisam tvoj neprijatelj.

-A.J.Cronin

Ne postoji dobro ili zlo, samo moć i oni koji su preslabi da bi je pronašli.

-J.K.Rowling

Nemoj misliti da si dobar ako si najbolji među najlošijima.

-Latinska

